

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 1/2013

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

OTWIERAMY
BUDYNEK WNS

ŚWIĘTO UCZELNI

OTWARCIE WNS

Szanowni Czytelnicy**WNS już otwarty i sprawdzony...**

Dosłownie i w przenośni, rękami, a także nogami i jak się dało, upychaliśmy na stronach informacje, przygotowując pierwszy w tym roku numer „Res Academicae”. Powód? Ogrom wydarzeń, a co za tym idzie informacji, którymi chcieliśmy się podzielić ze społecznością akademicką i zmieścić je w piśmie.

Z pewnością dominującą informacją jest Święto Uczelni. Wręczenie drugiego w historii AJD tytułu Doktora Honoris Causa obilo się szerokim echem w regionalnych mediach. Było również gorąco komentowane w świecie nauki polskiej, szczególnie w środowisku historyków. Święto stało się również doskonałą okazją do wręczenia medali i odznaczeń dla zasłużonych pracowników Akademii. W ostatnich dniach grudnia ubiegłego roku Uczelnia zanotowała ważny sukces. Zakończenie budowy obiektu dla Wydziału Nauk Społecznych było powodem do hucznego otwarcia. Dostojni goście i przyjaciele AJD zwiedzali budynek, zachwycając się jego wnętrzem oraz możliwościami, jakie stwarza tak dydaktykom i naukowcom jak i studentom.

Można powiedzieć, że pierwsi budynek „wypróbowali” uczestnicy Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. Wzięło w niej udział kilkudziesięciu młodych, którzy przyjechali do Częstochowy z całego województwa. Z uznaniem wypowiadali się o nowym budynku Akademii. Liczymy, że wieść o warunkach kształcenia na Wydziale za ich pośrednictwem dotrze do innych kandydatów, którzy wybiorą AJD na miejsce swoich studiów.

W numerze piszemy również o projektach realizowanych przez pracowników Akademii, które finansowane są ze środków unijnych. Część z nich rodzi skojarzenia, które śmiało można wykorzystać tak do filmu grozy, jak opartego na sensacyjnej kanwie lub takiego, który swym scenariuszem znacznie wybiega poza XXI wiek... Co mamy na myśli, pisząc te słowa? – poszukajcie w numerze, z pewnością z zaciekawieniem przeczytacie o badaniach naszych pracowników.

Wyglądając pierwszych oznak wiosny, życzymy miłej lektury!

Redakcja

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	3
Leszek Miller u politologów	3
Budynek pełen nowoczesnych rozwiązań	4
Zmagania olimpijskie	4
Robocze spotkanie EduSenior na Łotwie	5
Biotechnologia szansą na lepszą...	5
Święto Uczelni	6
Wdrożenie modelu zarządzania jakością...	7
Ochrona patentowa...	7
Akademickie Biura Karier o szansach absolwentów na rynku pracy	8
AJD: bezpieczeństwo na najwyższym poziomie	8
Studenci AJD z wizytą w Indesit Company Polska	9
Kosmiczna komora	9
Diagnozowanie końca	10
Jakość życia w pracy i poza nią	11
Dobry początek współpracy z Republiką Kazachstanu	11
Edukacja w dobie postmodernizmu	13
Seminarium Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD	14
Bitwa zapomniana, bitwa przemilczana	15
Dawno temu...	16
Co wiemy o sobie?	17
Muzycy się rozwijają	18
Dyskusje o aktywnym starzeniu się w dobrym zdrowiu	18
Bibliotekarze na konferencji	19
Wystawa w Bibliotece	19
Grant dla studentów Zarządzania!	20
Międzynarodowy Dzień Wolontariusza	20
AJD to samorealizacja	21
Czy wiedzieliście, że jesteśmy Noszakami?	22
Debata sejmowa jako gatunek wypowiedzi	24
Koniec świata..... i co dalej	29

LESZEK MILLER U POLITOLOGÓW

Z ogromnym zainteresowaniem ze strony studentów i pracowników AJD spotkał się wykład Leszka Millera. Polityk odwiedził Instytut Nauk Politycznych AJD 8 stycznia. Przedstawił wykład poświęcony przyszłości Europy, choć wcześniej planowano prezentację zatytułowaną *Wkład lewicy polskiej w kształtowanie nowoczesnego, demokratycznego państwa prawnego. Sukcesy i porażki*. Organizatorami spotkania byli studenci z Koła Naukowego Politologów. Wykład odbył się w ramach cyklu zatytułowanego „Spotkanie z Parlamentarzystami”.

Fot.: MM

PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie.
Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

BUDYNEK PEŁEN NOWOCZESNYCH ROZWIĄZAŃ

W doskonałych humorach i bardzo uroczystości akademicy otwierali nowoczesny budynek Wydziału Nauk Społecznych AJD. Ten sukces to ukoronowanie trwającego kilka lat projektu, którego celem była budowa tak potrzebnego Akademii obiektu. Usprawni on proces badań naukowych, poprawi dydaktykę, ale również stanie się wizytówką nie tylko AJD, ale również miasta.

Pierwsi nowoczesne pomieszczenia WNS-u przetestowali senatorowie AJD. 19 grudnia 2012 roku już w godzinach porannych w jednej z aul odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu Uczelni. Członkowie Senatu chwalili pomieszczenie. Podkreślano jego funkcjonalność, wyposażenie, a także doskonałą akustykę i wystrój. Jak na zorganizowane przed świętami Bożego Narodzenia posiedzenie Senatu przystało, nie obyło się bez życzeń i gratulacji. – Oby Akademia rozwijała się dalej tak dynamicznie i by wkrótce przekształciła się w uniwersytet – co rusz przewijało się wśród serdeczności, jakimi obdarzali się akademicy.

Oficjalne otwarcie budynku odbyło się po posiedzeniu Senatu. Uczestniczyli w nim pracownicy i studenci Uczelni, jej absolwenci, parlamentarzyści ziemi częstochowskiej, przedstawiciele częstochowskiego magistratu, nauczyciele

z zaprzyjaźnionych szkół i instytucji oraz przyjaciele. Po przecięciu wstęgi oznaczającej oficjalne otwarcie budynku i przekazanie go do eksploatacji, nowe pomieszczenia poświęcił Arcybiskup Częstochowski Wacław Depo.

W największej auli, jaką w tej chwili dysponuje AJD (może pomieścić 300 słuchaczy), dostojnych gości podjął JM Rektor AJD prof. Zygmunt Bąk. Przypomniawszy, posługując się multimedialną prezentacją, historię budowy obiektu. Podziękował wszystkim osobom zaangażowanym w powstanie budynku i poprosił pracowników, studentów oraz przyjaciół Uczelni o dalsze zaangażowanie w jej rozbudowę i powiększanie dorobku. Zgromadzeni na sali zapewniali, że akademicy mogą liczyć na życzliwość i pomoc środowisk, jakie reprezentują. W dalszej części uroczystości wystąpił chór AJD oraz Zespół Instrumentalny Instytutu Muzyki. Młodzi artyści wprowadzili nastrój zbliżających się świąt. Na zakończenie odbyło się wspólne zwiedzanie budynku przy ul. Zbierskiego. Nowoczesne pracownie, windy, ciekawe rozwiązania architektoniczne, wyposażenie pracowni oraz doskonałe warunki do badań naukowych i prowadzenia dydaktyki wzbudziły uznanie i zachwyt.

ZMAGANIA OLIMPIJSKIE

19 stycznia odbył się etap okręgowy LIV Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym organizowany przez Instytut Nauk Politycznych AJD w Częstochowie. W kilkugodzinnych zmaganiach wzięło udział 64 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z woj. śląskiego. Stawką był awans do etapu centralnego, który odbędzie się w Warszawie w marcu tego roku. Do etapu centralnego mogło zakwalifikować się 11 osób. Musiały one zmierzyć się z testem pisemnym, po którym do egzaminu ustnego przeszło 20% uczniów. Egzamin ustny odbywał się w dwóch równoległych komisjach, które tworzyli pracownicy Instytutu Nauk Politycznych AJD w Częstochowie. Zwycięzcą Olimpiady na szczeblu okręgowym została Lucyna Bujok uczennica II LO im. A. Frycza-Modrzewskie-

Młodzież w trakcie Olimpiady, fot.: MM

go w Rybniku. Każdy z uczestników i opiekunów otrzymał certyfikat potwierdzający udział w Olimpiadzie, teczki z logo instytutu i długopisy, których szatę graficzną opracowała dr Anna Zasuń. Duże wrażenie na uczestnikach wywarł nowy obiekt Wydziału Nauk Społecznych AJD, gdzie odbywała się Olimpiada. Wykład dla uczestników Olimpiady, łącząc teorię z praktyką przeprowadził Artur Warzocha, pracownik naukowy Instytutu Nauk Politycznych, radny sejmiku woj. śląskiego i pracownik NIK. Władze uczelni reprezentowały: dr hab. prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska Prorektor ds. Rozwoju, dr hab.

prof. AJD Agnieszka Czajkowska Dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego oraz dr Małgorzata Kuś Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk Politycznych AJD. Duże zaangażowanie w organizację Olimpiady włożyli studenci politologii, zapewniając obsługę całej imprezy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

BIOTECHNOLOGIA SZANSĄ NA LEPSZĄ POZYCJĘ NA RYNKU PRACY

Od 1 sierpnia 2012 Instytut Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie realizuje projekt pt. „Biotechnologia szansą na lepszą pozycję na rynku pracy”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Poddziałanie 4.1.2) i skierowany jest do studentów, którzy rozpoczęli naukę w Instytucie w roku 2012.

Program obejmie 70 studentów Wydziału. Projekt oferuje uczestnikom:

1. **stypendium w wysokości 1000 złotych** lub udział w zajęciach wyrównawczych z chemii i biologii oraz zestawy podręczników akademickich z chemii i biologii (o wartości ok. 1500 złotych dla każdego uczestnika I roku),
2. kursy specjalistyczne przydatne w przyszłej pracy zawodowej (Kurs Przedsiębiorczości),
3. specjalistyczny kurs „System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego. Audit w laboratorium”,
4. wyjazdy do przedsiębiorstw (POLFARMA, gorzelnia, browar, oczyszczalnia ścieków itp.) oferujących absolwentom zatrudnienie oraz pomoc w wyborze staży i praktyk,
5. możliwość odbycia na III roku studiów stażu zawodowego, za który stażyści otrzymają wynagrodzenie),

6. staże zagraniczne w znaczących instytucjach związanych z biotechnologią,
7. lepsze przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy poprzez kompleksowe wsparcie Akademickiego Biura Karier (ABK),
8. wsparcie dla osób niepełnosprawnych (np. tłumacze języka migowego),
9. zaawansowany kurs biotechnologiczny (biotechnologia w medycynie i kryminalistyce),
10. kurs języka biotechnologicznego technicznego uzupełniony o wykłady zagranicznych specjalistów (w języku angielskim).

Ponadto przewiduje się:

- wykłady w języku angielskim,
- kursy specjalnościowe poszerzające wiedzę praktyczną,
- innowacyjne metody kształcenia,
- dodatkowe praktyki zawodowe w ośrodkach krajowych i zagranicznych,
- wykłady ekspertów zewnętrznych,
- wsparcie procesu dydaktycznego poprzez ciągłe konsultacje w celu ułatwienia studentom kontaktu ze specjalistami spoza uczelni uczestniczącymi w procesie kształcenia.

WARTOŚĆ PROJEKTU: 2 644 259,95 ZŁOTYCH
OKRES REALIZACJI: SIERPIEŃ 2012 – SIERPIEŃ 2015

ROBOCZE SPOTKANIE EDUSENIOR NA ŁOTWIE

W dniu 22 listopada 2012 r. rozpoczęło się kolejne spotkanie robocze 7 partnerów (Hiszpania, Włochy, Finlandia, Łotwa, Węgry, Bułgaria, Polska) uczestniczących w projekcie EduSenior. Obrady odbywały się w nadmorskiej miejscowości Jurmala na Łotwie i trwały do 23 listopada. Celem spotkania jest przedstawienie dotychczasowych efektów pracy poszczególnych partnerów oraz koordynacja przyszłych działań, które mają zmierzać do opracowania metod i sposobów służących poprawie jakości życia seniorów w krajach Unii Europejskiej oraz narzędzi ewaluacji tych metod. Ze strony AJD w spotkaniu uczestniczyli: dr Alina Gil, dr Urszula Nowacka i dr Luis Ochoa. Naszym zadaniem było opracowanie narzędzi ewaluacyjnych służących ocenie podejmowanych działań. To spotkanie było dla nas szczególnie ważne, ponieważ rozpoczyna się realizacja naszego zadania i informacje zebrane dotychczas przez wszystkich partnerów oraz toczące się dyskusje mają być dla nas pomocne w opracowaniu narzędzi ewaluacyjnych.

Podczas spotkania, fot.: arch.

ŚWIĘTO UCZELNI

14 listopada 2012 r. prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk odebrał zaszczytny tytuł Doktora Honoris Causa Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. To drugi w historii Uczelni tytuł, także po raz drugi przyznany historykowi. Uroczystość odbyła się w ramach Święta Uczelni.

– Trudno mi znaleźć właściwe słowa, by wyrazić wzruszenie i wdzięczność. Nie ma przecież w życiu akademickim większego zaszczytu niż otrzymanie tytułu Doktora Honoris Causa – mówił podczas uroczystości prof. Jerzy Strzelczyk. Cieszę się, że w tej ważnej dla mnie chwili byli ze mną moi bliscy: żona Dorota i moje córki Joasia i Agatka. Bo choćby się człowiek bardzo starał, niełatwo nie popaść w taki sentymentalny nastrój. Dziękuję Akademii im. Jana Długosza za to wyróżnienie, od dziś jest to także moja uczelnia.

Gratulacjom nie było końca. Przy okazji Święta Uczelni i nadania prof. Strzelczykowi tytułu Doktora Honoris Causa ukazała się pozycja, w której dr hab. Marcei Antoniewicz (dyrektor Instytutu Historii AJD) uzasadnia nadanie godności. Można w niej także znaleźć informacje o dorobku naukowym prof. Strzelczyka pióra tak znanych historyków, jak: prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski (Sekretarz Generalny Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie), prof. dr hab. Tomasz Jasiński (pracownik Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr hab. Tadeusz Srogosz (pracownik Instytutu Historii AJD). Laudację na cześć naukowca wygłosił prof. dr hab. Marek Cetwiński (pracownik IH AJD, jej treść znajduje się w publikacji). Życiorys i osiągnięcia prof. Jerzego Strzelczyka zaprezentowaliśmy w numerze 3/2012 biuletynu „Res Academicae”

W trakcie Święta po raz pierwszy w historii Akademii im. Jana Długosza wręczony został dyplom doktora habilitowanego. Otrzymał go Robert Majzner (pracownik Instytutu Historii AJD). Naukowiec kolokwium habilitacyjne na Wydziale Filologiczno-Historycznym obronił w lipcu 2012 roku. Przedstawił wówczas rozprawę zatytułowaną *Attachaty wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919–1945*. Dr hab. Robert Majzner zajmuje się historią najnowszą. Szczególnie interesuje się wywiadem wojskowym, dyplomacją, wojskowością oraz służbami specjalnymi XX wieku.

W ramach Święta Uczelni odbyła się także uroczysta promocja doktorantów. Stopnie naukowe otrzymali:

- Marcin Jarosik, który przedstawił rozprawę doktorską pt. *Wysokociśnieniowe własności stanu nadprzewodzącego metalicznego wodoru i litu* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. nadzw. dr hab. Kazimierza Dzilińskiego z Politechniki Częstochowskiej);

- Piotr Gębara, który przedstawił rozprawę doktorską pt. *Charakterystyka przejść fazowych, efekt magneto-kaloryczny i mikrostruktura stopów typu La (Fe, Si)₁₃* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Jerzego

Prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk, fot.: arch.

Wysłockiego z Politechniki Częstochowskiej oraz promotora pomocniczego dr. hab. Piotra Pawlika z Politechniki Częstochowskiej);

- Barbara Kucharczyk, która przedstawiła rozprawę doktorską pt. *Zawiercie w okresie dwudziestolecia międzywojennego* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. dr. hab. Henryka Ćwieka z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie);

- Anna Kowalińska, która przedstawiła rozprawę doktorską pt. *Szkolnictwo średnie ogólnokształcące w Częstochowie w okresie II Rzeczypospolitej* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. nadzw. dr. hab. Andrzeja Stroynowskiego z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie).

W trakcie uroczystości wręczono również medale i odznaczenia.

Złoty medal za długoletnią służbę otrzymali:

1. dr hab. Romuald Derbis, prof. AJD,
2. dr hab. Paweł Płusa, prof. AJD,
3. Pani Ewelina Woźniak,
4. Pan Maciej Krotla.

Srebrny medal za długoletnią służbę otrzymała:

1. dr Violetta Jaros.

Brazowy medal za długoletnią służbę otrzymała:

1. dr Izabella Krasiejko.

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas przyznała pracownikom AJD medale Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżnienie otrzymali:

1. dr Anna Odrzywolska-Kidawa,
2. dr Andrzej Skwara,
3. dr hab. Bernd Joachim Ertelt, prof. AJD.

Święto AJD przeszło do historii jako jedno z najważniejszych wydarzeń w całej przeszłości Uczelni. Uroczystość odbyła się w auli Wydziału Nauk Społecznych przy al. Armii Krajowej 13/15.

W trakcie uroczystości wręczono absolwentowi AJD Bartoszowi Kalocie (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy) medal „Bene Merentibus”. Szerzej o tym piszemy na stronie 21.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WDROŻENIE MODELU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ w Akademii im. J. Długosza w Częstochowie poprzez zastosowanie systemu klasy ERP z elektronicznym obiegiem dokumentów i podniesienie kompetencji kadry kierowniczej

Ponad 3 miliony złotych otrzymała Uczelnia na wdrożenie systemu informatycznego ERP. Nowoczesna platforma umożliwi sprawniejsze zarządzanie zasobami ludzkimi w Uczelni, wpłynie na zarządzanie badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników AJD, gospodarowanie finansami oraz relacje, jakie prowadzi Akademia ze światem biznesu. Program umożliwi lepsze dostosowanie oferty edukacyjnej Uczelni do oczekiwań rynku pra-

cy. Stanie się tak za sprawą monitoringu kariery zawodowej absolwentów.

W ramach projektu przewidywane są również m.in. szkolenia dla kadry kierowniczej AJD. Zadanie będzie realizowane w okresie od stycznia 2013 roku do końca grudnia 2014 roku. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

OCHRONA PATENTOWA METOD SYNTEZY I BIOLOGICZNEJ AKTYWNOŚCI NOWYCH SOLI ONIOWYCH, ACHIRALNYCH I CHIRALNYCH CIECZY JONOWYCH, KOMPLEKSÓW UKŁADÓW WĘGLOWODANOWYCH Z JONAMI METALI GRUP PRZEJŚCIOWYCH ORAZ NANORUREK WĘGLOWYCH FUNKCJONALIZOWANYCH PODSTAWNIKAMI ZE STEREGENICZNYM HETEROATOMEM

Od 1 października 2012 Instytut Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie rozpoczął realizację projektu pt. „Ochrona patentowa metod syntezy i biologicznej aktywności nowych soli oniowych, achiralnych i chiralnych cieczy jonowych, kompleksów układów węglowodanowych z jonami metali grup przejściowych oraz nanorurek węglowych funkcjonalizowanych podstawnikami ze stereogenicznym heteroatomem”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG).

Posiadanie własnych patentów da możliwość podjęcia prac nad stworzeniem (w oparciu o chronione rozwiązania) technologii i ewentualnego wdrożenia do produkcji chronionych przez patenty produktów przy współpracy z przedsiębiorstwami produkującymi farmaceutyki, jak i materiały z branży nowoczesnych produktów optoelektronicznych

i nowych materiałów. Proponowane metody syntezy są łatwe do realizacji z technologicznego punktu widzenia, dlatego też rozsądne wydaje się założenie, że tego typu technologie można będzie z powodzeniem realizować w krajowych przedsiębiorstwach specjalizujących się w dziedzinie standardowych technologii farmaceutycznych i zaawansowanych technologii materiałowych.

Realizacja zgłoszonego projektu wynika z potrzeby zapewnienia ochrony patentowej dla wyników fragmentu badań statutowych i własnych realizowanych od kilku lat w Instytucie Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii AJD w Częstochowie.

Efektami projektu będzie 5 zgłoszeń patentowych krajowych oraz 5 zgłoszeń patentowych zagranicznych.

**WARTOŚĆ PROJEKTU: 341 000,00 ZŁOTYCH
OKRES REALIZACJI: PAŹDZIERNIK 2012 –
CZERWIEC 2015**

AKADEMICKIE BIURA KARIER O SZANSACH ABSOLWENTÓW NA RYNKU PRACY

W Warszawie odbył się Kongres Akademickich Biur Karier. – Przed Biurami Karier stoją nowe zadania. Studenci i absolwenci potrzebują wsparcia w poszukiwaniu wartościowych ofert pracy i staży, a uczelnie pomocy w budowaniu dobrych relacji z partnerami z przemysłu i biznesu. To Biura Karier powinny być sercem współpracy uczelni z gospodarką – podkreśliła Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbara Kudrycka.

I Kongres Akademickich Biur Karier zgromadził ponad 150 osób ze 110 uczelni działających w 47 miastach w całej Polsce. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele urzędów i instytucji odpowiedzialnych za kształtowanie polityki zatrudnienia oraz walkę z bezrobociem.

– Głęboko nie zgadzam się z tymi, którzy dzisiejszych studentów i absolwentów nazywają „straconym pokoleniem”. To pokolenie, które wiele osiągnęło i zasługuje na swoją szansę. W Polsce sytuacja nie jest tak dramatyczna jak w innych krajach UE, gdzie wskaźnik bezrobocia młodych sięga nawet 50%. Wyższe wykształcenie nadal skuteczniej chroni przed bezrobociem niż jego brak. Mamy jednak wiele do zrobienia, by sytuacja mogła być lepsza. To wymaga wspólnego wysiłku rządu, samorządów, służb zatrudnienia, przedsiębiorców, także uczelni i ich Biur Karier – powiedziała Minister Nauki.

Wśród najważniejszych zadań stojących przed Biurami Karier Minister wymieniła skuteczny monitoring zawodowych losów absolwentów. – Jego wyniki muszą być jawne, rzetelne i miarodajne, gdyż są dla uczelni podstawowym narzędziem unowocześniania programów studiów, ich uzupełniania i dostosowania do wymogów rynku pracy – powiedziała prof. Kudrycka. Jak zapowiedziała, w przekazanym do konsultacji społecznych projekcie założeń nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym znalazła się zapowiedź ujednoliconej dla wszystkich uczelni metodologii badania losów absolwentów. To pozwoli na uzyskiwanie spójnych i porównywalnych w skali kraju danych.

Minister Nauki przypomniała, że wspólnie z Ministrem Pracy w liście do rektorów wszystkich polskich uczelni zaapelowała o wzmocnienie roli Biur Karier i ich jak najszerze zaangażowanie w rządowe programy wspierające zawodowy start młodych: „Twoja Kariera – Twój Wybór” oraz „Młodzi na rynku pracy”. Podkreśliła też, że w 2013 r. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – agencja podległa resortowi nauki – ogłosi konkurs na dofinansowanie najbardziej aktywnych Biur Karier i ich programów współpracy z przedsiębiorcami.

Kongres Akademickich Biur Karier zorganizowany został przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rzecznika Praw Absolwenta oraz Uniwersytet Warszawski.

AJD: BEZPIECZEŃSTWO NA NAJWYŻSZYM POZIOMIE

Nowoczesne Laboratorium Technicznych Systemów Zabezpieczeń zostało otwarte 23 października w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pracownia umożliwi kształcenie specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii, które mają przysłużyć się podniesieniu poziomu bezpieczeństwa: w prywatnych domach, firmach i instytucjach.

– Nawiązaliśmy porozumienie z firmą Satel, która jest jednym z potentatów w produkcji i wdrażaniu nowatorskich systemów bezpieczeństwa – mówi dr inż. Marcin Sosnowski, zastępca dyrektora Instytutu Edukacji Technicznej i Bezpieczeństwa AJD. – W efekcie zostało podpisane porozumienie, a jego owocem jest nowoczesna pracownia.

Kosztów kilkudziesięciu tysięcy złotych uruchomiono w siedzibie Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego przy al. Armii Krajowej 13/15 laboratorium, które zostało wyposażone w osiem stanowisk. Każde służy do przeprowadzania innego rodzaju ćwiczeń. Dzięki zajęciom studenci kierunku inżynieria bezpieczeństwa nauczą się programowania sprzętu, wykorzystania nowoczesnych technologii, które służą podniesieniu poziomu bezpieczeństwa.

– Młodzi ludzie będą uczyć się, jak dopracować i przygotować program pod potrzeby konkretnej firmy czy instytucji – tłumaczy Maciej Domagański z firmy Satel. – W ten sposób klienci mogą zabezpieczyć się przed włamaniami, zalaniem mieszkania, czy zaradzić takim sytuacjom, jak ulatniający się gaz. Informacja o niebezpieczeństwie dzięki nowoczesnej technice błyskawicznie dotrze do właściwych służb. Systemy zabezpieczeń znajdują coraz szersze zastosowanie. Mogą nawet pomóc, gdy klient ma problemy ze zdrowiem i konieczna jest interwencja ratowników.

Zakładanie inteligentnych alarmów i dostosowywanie ich do potrzeb klienta to płatny zawód – przekonują pracownicy Satela. Ich zdaniem rozwój kraju i nowe inwestycje powinny spowodować jeszcze większe zainteresowanie monitoringiem i montażem zabezpieczeń.

Na kierunku inżynieria bezpieczeństwa kształcą się ok. 200 studentów. Na razie są to studia inżynierskie (I stopnia), ale władze Instytutu już starają się o uruchomienie kierunku na poziomie studiów II stopnia.

STUDENCI AJD Z WIZYTĄ W INDESIT COMPANY POLSKA

29 listopada 2012 r. studenci kierunku zarządzanie uczestniczyli w ramach projektu „Region oparty na wiedzy i przedsiębiorczości” w wizycie w przedsiębiorstwie Indesit Company Polska, które zlokalizowane jest na terenach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Radomsku.

Program spotkania został zaplanowany tak, aby studenci mogli poznać, jak w praktyce wygląda organizacja pracy przedsiębiorstwa produkcyjnego. W ramach kilkugodzinnej wizyty studenci zapoznawali się z problemami planowania stanowisk pracy i narzędzi wsparcia i organizacji procesów produkcji. Pracownicy Indesitu w ciekawy i przystępny sposób wyjaśniali, jak przebiega proces wytwarzania wyrobu od pierwszego ogniwa do ułożenia wyrobu gotowego w magazynie i jego załadunku i wysyłki do klienta.

– Po wizycie w firmie Indesit w Radomsku poznałam prawdziwe spojrzenie na kierunek, który studiuję. Zarządzanie ma ogromny wpływ na działanie przedsiębiorstwa, a rozwiązania zarówno logistyczne, jak i mające na celu motywację pracowników, które można zaobserwować w odwiedzanej przez nas firmie okazały się bardzo inspirującymi i pouczającymi punktami, nad których rozwojem będziemy mogli pracować, by wdrożyć je w naszej przyszłej pracy zawodowej – to opinia studentki II roku Ewy.

Studenci, przyglądając się poszczególnym procesom dowiadywali się o sposobach kontroli jakości na poszczególnych stanowiskach oraz o rozwiązaniach komunikacyjnych w ramach poszczególnych komórek. Poza szczegółową wizytą w hali produkcyjnej, program obejmował również zwiedzanie magazynu wyrobów gotowych. Oprowadzenie po rozległej hali magazynowej oraz omówienie przez pracownika Indesitu zachodzących tam procesów i działań wywarło na studentach duże wrażenie: – Bardzo cieszę się

Studenci w firmie Indesit, fot.: arch.

z wyjazdu do firmy Indesit, jest to pierwsze tak duże przedsiębiorstwo produkcyjne, które mogłem zobaczyć od środka. Jestem pod wrażeniem nowoczesności i technologii, jakimi się to przedsiębiorstwo wykazuje – powiedział po zakończeniu wizyty Adam, student II roku zarządzania.

Wizyta w firmie Indesit to sposób na praktyczne pokazanie i omówienie, jak skutecznie można zarządzać tak dużym, międzynarodowym przedsiębiorstwem produkcyjnym. Możliwość przyjrzenia się zachodzącym procesom oraz ich organizacji stanowią dla studentów zobrazowanie tego, co poznają, studiując na co dzień na kierunku zarządzanie. Należy więc serdecznie podziękować Indesit Company Polska w Radomsku za stworzenie takiej możliwości oraz za zaangażowanie pracowników w spotkanie ze studentami. Ponadto wyrazy podziękowania należą się Urzędowi Miasta w Radomsku. Dzięki bowiem życzliwości władz samorządowych studenci dotarli na teren strefy ekonomicznej.

opr. dr A. Łuczak

KOSMICZNA KOMORA

W budynku mieszczącym Instytut Fizyki AJD przy al. Armii Krajowej 13/15 powstało unikatowe laboratorium służące studentom specjalności akustyka i realizacja dźwięku. W skład laboratorium wchodzi dwa pomieszczenia. Pierwsze z nich to komora pogłosowa. Podłogę w tym pomieszczeniu celowo pokryto płytkami ceramicznymi, a ściany do wysokości sufitu pomalowano specjalną farbą odbijającą fale dźwiękowe. Dzięki takim zabiegom w pomieszczeniu uzyskano duży czas pogłosu. Drugie pomieszczenie to komora bezechowa, której ściany i sufit zostały pokryte materiałem dźwiękochłonnym (kliny akustyczne), a podłoga została wyłożona specjalną wykładziną pochłaniającą fale akustyczne. Dzięki takiej adaptacji akustycznej czas pogłosu w komorze wynosi 9 ms. Czasy pogłosu obu pomieszczeni zostały zmierzone przez zewnętrzną firmę, zgodnie z obowiązującymi normami. Instytut Fizyki posiada certyfikaty pomiarowe dla ww. pomieszczeń. Pracownia powstała dzięki współpracy fizyków z częstochowską firmą APAMA.

Komora robi wrażenie, fot.: MM

DIAGNOZOWANIE KOŃCA

Druga odsłona konferencji „Koniec świata... i co dalej? O tożsamości, chrześcijaństwie, cywilizacji europejskiej, paradygmacie krańcowości i nowego początku” miała miejsce w Częstochowie 22–23 listopada 2012 r. (wcześniej w Krakowie 15–16 listopada). Zorganizowały ją Pracownia Komparatystyki Kulturowej działająca przy Instytucie Filologii Polskiej AJD oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, przy współudziale Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie, Muzeum Archeologicznego w Krakowie oraz Instytutu Sztuki w Cieszyń. Patronat honorowy nad spotkaniem objęli – JE Kardynał Stanisław Dziwisz, Metropolita Krakowski oraz JE Arcybiskup Wacław Depo, Metropolita Częstochowski.

Konferencja rozpoczęła się w czwartek o 15.00 uroczystym powitaniem gości w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II, później odbyła się dyskusja panelowa z udziałem dr. hab. Krzysztofa Koehlera (UKSW), dr. hab. Zbigniewa Kadłubka (UŚ) oraz o. dr. Piotra Jordana Śliwińskiego OFM Cap. Poprowadził ją Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej – dr hab. prof. AJD Adam Regiewicz. Zaproszeni goście wraz z zebraną liczną publicznością (uczniowie katolickiego liceum ze Zduńskiej Woli, studenci i pracownicy AJD, prelegenci oraz częstochowianie) zastanawiali się nad istotą końca i możliwością jego przewyciężenia.

W duchu rozważań utrzymany był również rockowy koncert poezji *Meditatio Mortis* zespołu *Tetramorfy* z Zabrza, w składzie z Adamem Regiewiczem. Wcześniej gospodarze zaprosili zebranych na papieską kremówkę, a następnie spacer po muzeum. Na program muzycznego występu złożyły się wiersze Aleksandra Wata, Czesława Miłosza, Stanisława Grochowiaka, ale także niezwykle poruszający utwór do słów Michała Cyfry – *I can't dance*. Opowieść zbudowana wg klasycznych niemal zasad narracji (co tłumaczy obecność w zespole dr. hab. polonistyki) rozpoczęła się wizją grobu kopanego na trzy łokcie, a kończyła nadzieją przewyciężenia śmierci. Ale obecne w niej były niemal wszystkie podstawowe motywy związane z końcem, rozumianym jako kres ciała i śmierć – strach, rozkładający się trup, taniec będący przetworzeniem średniowiecznego motywu *danse macabre*. Prawie godzinny koncert za pomocą mocnych brzmień opowiadał o sprawach ważnych, jakby podkreślając, że w dzisiejszych czasach nie można o nich szeptać, nawet wbrew przekonaniu o prywatności postaw i wolności wyboru. Koniec (życia, świata, epoki czy obowiązującego paradygmatu) nie powinien być tematem tabu czy żartem wygłaszanym przez nadwornych parodystów, ponieważ zmierzy się z nim każdy bez względu na światopogląd. Próba unieważnienia końca nie będzie skuteczna, a uznanie tej konieczności nie wyklucza przecież radości płynącej z życia. Może raczej powinna zwielokrotnić aktywność i doświadczanie każdej chwili, co chyba jednak nie oznacza ostatecznego hedonizmu.

Piątek był czasem intensywnej pracy. W obradach plenarnych oraz dwóch sekcjach wystąpiło piętnastu prelegentów z Katowic, Krakowa, Lublina, Warszawy i Częstochowy. W referatach oraz niezwykle żywych dyskusjach zastanawiano się nad istotą końca, zmianą znaczenia motywu

apokalipsy w różnych epokach, sposobów funkcjonowania tekstów apokryficznych. Badacze poruszyli również zagadnienie milczenia i zamilknięcia, utraty wiary w słowo (a może raczej w sprawne funkcjonowanie dotychczasowego kanału jego przekazu) i zastanawiali się nad możliwością jego rewitalizacji za pomocą zmiany medium. Jako przedmiot rozważań oraz materiał egzemplifikacyjny posłużyły polskie i europejskie teksty dawne: starożytne – III Księga Sybillińska, czy barokowe poradniki umierania, romantyczna epistolografia Józefa Ignacego Kraszewskiego, oraz poetyckie i prozatorskie utwory dwudziestowieczne pisane w różnych konwencjach genologicznych. Wśród poetów zostali przywołani m.in. Jarosław Marek Rymkiewicz, Marcin Siwek, Ryszard Krynicki, Wisława Szymborska, Piotr Macierzyński czy Marcin Świetlicki, ale również przedstawiciele liberatury, na czele z ojcem założycielem, Zenonem Fajferem. Przywołane przykłady literackie kazały zastanowić się nad stosunkiem artystów do tematu końca, ale jednocześnie nad sposobem definiowania przez nich zadań literatury. Czy piękno rzeczywiście nas ocali? I czy zbawi świat?

Jako kontekst pojawiał się dyskurs religioznawczy, ale równie często postmodernistyczna filozofia, z jej charakterystyczną terminologią: kłaczce, bezskuteczne poszukiwanie znaczeń i zastąpienie ich samodzielną aktywnością poszczególnych jednostek, co prowadzić może do pesymizmu i sceptycyzmu albo do zwiększenia poczucia odpowiedzialności za swoje wybory, które wyznaczają kształt i granice świata.

Podsumowując dwudniowe spotkanie i przywołując tezy poszczególnych prelegentów, prof. AJD Adam Regiewicz podkreślał sygnalizowane w rozmowach (w panelu i dyskusjach) możliwości odpowiedzi na tytułowe pytanie – co dalej? mimo końca (historii czy świata, jaki znamy) i mimo kryzysu, wyznaczanego w kulturze przez ogłaszane wielokrotne śmierci (autora, człowieka). Obiecał także interesującą publikację, która nie będzie zatrzymywała się na poziomie diagnozy obecnego stanu.

Osiągnięciem spotkania była na pewno postawa dialogiczna zebranych, którzy nie tylko wygłaszali swoje tezy, ale chcieli o nich rozmawiać, a przede wszystkim byli ze sobą.

Joanna Warońska

JAKOŚĆ ŻYCIA W PRACY I POZA NIĄ

W tym roku mija 20 lat od zorganizowania w częstochowskim środowisku akademickim pierwszej konferencji naukowej na temat jakości życia. Na przestrzeni tego czasu w Polsce i na świecie zainteresowanie problematyką jakości i poczucia jakości życia wyraźnie wzrosło. Powstały nowe propozycje teoretyczne, wzrosła liczba badań empirycznych poświęconych jakości życia, dobrostanowi oraz szczęściu człowieka, nastąpił rozwój narzędzi do ich pomiaru. Aby podtrzymać tę tradycję, pracownicy Instytutu Filozofii Socjologii i Psychologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie zorganizowali kolejną – ósmą już – konferencję naukową poświęconą szeroko pojętej problematyce jakości życia. Tegoroczna konferencja, zatytułowana „Jakość życia w pracy i poza nią”, odbyła się w dniach 11–12 października, w ośrodku konferencyjno-wypoczynkowym w Zawadach koło Częstochowy. Konferencja zrzeszyła badaczy z trzynastu polskich ośrodków akademickich (głównie psychologów, socjologów, pedagogów i lekarzy), zajmujących się teorią i pomiarem jakości życia w badaniach naukowych, jak również psychologów praktyków. Na konferencję złożyły się cztery wykłady plenarne, osiem sesji tematycznych, jedna sesja plakatowa oraz panel dyskusyjny.

Pierwszego dnia konferencji jej uczestników przywitali Rektor Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie prof. Zygmunt Bąk oraz Dziekan Wydziału Nauk Społecznych prof. Romuald Derbis. Wyrazili oni nadzieję, że konferencja stanie się okazją do wymiany doświadczeń oraz

pogłębionej dyskusji naukowej na temat teorii, metod pomiaru i wyników badań dotyczących jakości życia człowieka, jak również polem integracji różnych perspektyw naukowych. Prof. Romuald Derbis był inicjatorem i organizatorem siedmiu poprzednich konferencji poświęconych jakości życia.

W wykładzie otwierającym konferencję prof. Augustyn Bańka poruszył problem jakości życia jako kategorii pochodnej procesu wewnętrznego definiowania przestrzennych granic tożsamości indywidualnej i społecznej, w relacji do pamięci miejsca historycznego i jego fizycznej rekonstrukcji. Swoją wywód oparł na założeniu, iż ludzie, którzy doświadczyli traumy wojennej, żyjąc w tym samym czasie i w identycznej przestrzeni życia, różnie zachowują w pamięci miejsca znaczenie poniesionych strat i potrzebę ich rekompensaty, odmiennie spostrzegają rolę historii miejsca w definiowaniu czasowych, przestrzennych i kulturowych granic swojej tożsamości indywidualnej i społecznej oraz różnią się wizją przyszłości miejsca. W drugim wykładzie plenarnym dr hab. Anna Zalewska przedstawiła zależności pomiędzy konfliktami na linii praca – rodzina a dobrostanem psychicznym w pracy. Zwróciła uwagę, że z przeglądu koncepcji i badań zawartych w literaturze wyłania się złożony obraz tych zależności, co rodzi konieczność poszukiwania mediatorów (mechanizmów) i moderatorów (warunków) badanych relacji. Wykład

Cd. na str. 12.

DOBRY POCZĄTEK WSPÓŁPRACY Z REPUBLIKĄ KAZACHSTANU

29 listopada delegacja Instytutu Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii w składzie: prof. dr hab. inż. Janusz Boratyński, dr hab. prof. AJD Janusz Kapuśniak, dr hab. prof. AJD Piotr Krupa i dr Katarzyna Bandurska gościła w Ambasadzie Republiki Kazachstanu w Rzeczypospolitej Polskiej. W trakcie spotkania z Radcą Ambasady Panem Askarem Abdrakhmanovem prof. Piotr Krupa – kierownik Zakładu Mikrobiologii i Biotechnologii, a jednocześnie Prezes Polskiego Towarzystwa Mikoryzowego – przedstawił projekt współpracy pomiędzy Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie a jednostkami naukowymi w Kazachstanie

w obszarze „Zadrzewienia i odnowienia lasów z użyciem preparatów mikoryzowo-bakteryjnych”. Spotkanie było także dobrą okazją do zaprezentowania naszej Uczelni, przekazania materiałów promocyjnych. W rozmowie prof. Janusz Boratyński – koordynator projektu NeoLek – zaproponował możliwość organizowania podoktorskich staży naukowych dla naukowców z Kazachstanu we Wrocławiu. Przedstawiony projekt współpracy wzbudził duże zainteresowanie Rady Ambasady. Pan Askar Abdrakhmanov zadeklarował, że w najbliższym czasie prześle wersję elektroniczną projektu wraz z listem polecającym Ambasady do właściwych agend rządowych Republiki Kazachstanu.

opierał się na wynikach badań własnych dotyczących wymienionej problematyki.

W pierwszym dniu odbyły się też cztery sesje tematyczne. Pierwszej z nich, zatytułowanej „Stres i wsparcie w pracy a jakość życia”, przewodniczyła dr hab. Mariola Łaguna. Złożyło się na nią sześć referatów. Ich autorzy przedstawili raporty z badań dotyczących związku wybranych stresorów w pracy (np.: konfliktów w pracy, interakcji z klientem) z wypaleniem zawodowym, zachowaniami żywieniowymi i zdrowiem psychicznym, jak również ukazali rolę wsparcia w pracy – jako bufora stresu. W drugiej sesji, pt. „Jakość życia w różnych okresach rozwoju”, której przewodniczył prof. dr hab. Janusz Trempała, znaczna część referatów odnosiła się do osobowościowych i środowiskowych uwarunkowań szczęścia w okresach adolescencji, wczesnej i średniej dorosłości, a także starości. Sesji trzeciej, pt. „Jakość życia w małżeństwie i rodzinie”, przewodniczyła dr hab. Anna Zalewska. Sesja dotyczyła uwarunkowań funkcjonowania polskich rodzin, konfliktów i facylitacji w zakresie ról rodzinnych i zawodowych oraz relacji partnerskich w rodzinach dysfunkcyjnych. Czwarta sesja – „Jakość życia w organizacjach i instytucjach publicznych” – ukazywała problematykę adaptowania się jednostek do stylu funkcjonowania wybranych organizacji społecznych, m.in. w procesie rekrutacji personelu, zachowania porządku publicznego i kultury bezpieczeństwa, zarządzania pracownikami. Sesji przewodniczył dr hab. Bohdan Rożnowski.

Pierwszego dnia odbył się panel dyskusyjny pod tytułem „Czy psychologia pomaga w jakości życia człowieka?”. Moderatorem dyskusji był dr hab. Romuald Derbis, zaś aktywnymi uczestnikami: prof. dr hab. Augustyn Bańka, prof. dr hab. Stanisław Kowalik, prof. dr hab. Janusz Trempała, dr hab. Maria Straś-Romanowska, prof. dr hab. Andrzej Szmajke. Uczestnicy panelu zgodzili się, że jednym z celów stawianych dzisiejszej psychologii jest podnoszenie jakości życia, różnili się natomiast w ocenie stopnia, w jakim wiedza psychologiczna jest wykorzystywana w działaniach praktycznych. Prof. Kowalik zwrócił uwagę na szerokie możliwości wykorzystania psychologii w rehabilitacji osób niepełnosprawnych, które nie są eksploatowane. W podobnym duchu wypowiedział się prof. Trempała, odnosząc się do praktyki terapeutycznej. Nieco bardziej optymistycznie wyraziła się prof. Straś-Romanowska, zaznaczając, że zaobserwować można dynamiczny rozwój metod psychologicznych stosowanych głównie w opiece paliatywnej oraz w opiece nad osobami starszymi. Prof. Bańka podkreślił z kolei, że w procesie podnoszenia jakości życia powinien być brany pod uwagę indywidualny „kontekst życiowy” człowieka. Prof. Szmajke wskazywał na medialnie kreowane wzory i standardy życia, które nie są poddawane racjonalnej i weryfikującej ocenie w toczonych debatach publicznych. Wyraził też przekonanie, że wyniki badań psychologicznych spotykają się z niewielkim wydzwignieniem w codziennym życiu „zwykłych” ludzi.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od wykładu dr hab. Marioli Łaguny, która zwróciła uwagę na znaczenie afektu oraz pozytywnej orientacji w kształtowaniu jakości życia człowieka. W przedstawionych badaniach pokazała, że pozytywna orientacja traktowana jako konstrukt wyższego rzędu, łączący w sobie samoocenę, optymizm i satysfakcję z życia, jest ważnym zasobem osobistym moderującym zależność między doświadczanym afektem a zaangażowaniem w realizację osobistych celów rodzinnych i zawodowych. W drugim wykładzie plenarnym dr hab. Zbigniew Spindel przedstawił metodologiczne i etyczne aspekty psychologicznych badań nad jakością życia. Poruszył w nim różnice w konceptualizacji i operacjonalizacji jakości życia w badaniach ilościowych i jakościowych.

Drugiego dnia odbyły się także sesje tematyczne nr 5–8. Sesji piątej pt. „Kryzysy i sytuacje trudne” przewodniczyła dr hab. Alicja Kuczyńska. Sesja ta podejmowała zagadnienia związane ze społeczno-ekonomiczną sytuacją współczesnego człowieka, ukazując jednocześnie trudności i patologie związane z brakiem pracy, migracjami zarobkowymi, procesem urbanizacji i przemocą środowiskową. W sesji szóstej „Jakość życia w chorobie” podjęta została problematyka radzenia sobie pacjentów z niepełnosprawnością, zaburzeniem rozwoju (autyzmem), chorobą (nowotworową, Alzheimera), jak również związanym z tym stresem rodzicielskim i stresem zawodowym lekarzy. Przewodniczyła jej dr hab. Maria Straś-Romanowska. Kolejna sesja, „Cechy i zdolności a jakość życia”, pod przewodnictwem dr hab. Małgorzaty Basińskiej, obejmowała referaty ukazujące osobowościowe uwarunkowania i różnice indywidualne w procesie adaptowania się do rzeczywistości społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności rozumowania i przetwarzania informacji. W sesji ósmej, „Zawód, pasja a zadowolenie z pracy i z życia”, której przewodniczył prof. dr hab. Andrzej Szmajke, przedstawione zostały referaty ukazujące związki między zajmowaną przez jednostkę pozycją w strukturze społecznej a dobrostanem psychicznym, jak również referaty ukazujące czynniki związane z zadowoleniem z pracy w różnych grupach zawodowych.

Merytoryczną część konferencji zakończyła sesja plakatowa, w której uczestnicy konferencji głosowali na najbardziej interesujący plakat. Wyróżniono plakat dr med. Anny Poznańskiej i lek. med. Katarzyny Lewtak pt. *Satysfakcja zawodowa lekarzy: Co lekarze czują w pracy i co o niej myślą?*.

Konferencja była miejscem zetknięcia się przedstawicieli różnych dyscyplin i specjalności naukowych, stając się jednocześnie platformą żywej wymiany myśli, poglądów, przekonań. Uczestnicy konferencji i zaproszeni goście zgodnie twierdzili, że było to spotkanie o dużej randze naukowej i towarzyskiej.

Lukasz Baka
Justyna Tomczyk

EDUKACJA W DOBIE POSTMODERNIZMU

W dniach 23–24 września 2012 r. w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa zatytułowana „Edukacja w dobie postmodernizmu”. Jej organizacją zajęły się Zakład Historii i Teorii Wychowania i Pracownia Badań nad Komunikacją Pragmatyczną AJD. Uczestniczyli w niej goście z zagranicy (Ukrainy i Słowacji), a także z krajowych ośrodków akademickich (m.in. z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Gdańskiego, Poznańskiego, Wrocławskiego, Śląskiego, Kieleckiego i Pedagogicznego w Krakowie).

Głównym zagadnieniem przewijającym się w wystąpieniach był postmodernizm. W ostatniej dekadzie pojęcie to było rozpatrywane i odmieniane na różne sposoby, często wręcz nadużywane. Zyskało status swoistego papierka lakmusowego badającego nastawienie wobec przemian szeroko rozumianej nowoczesności. Niezależnie od stosunku do owego hasła, zmiany społeczno-kulturowe w dobie globalizacji są faktem i zmuszają do dokonania oceny i zajęcia określonego stanowiska. Zadaniu temu starało się sprostać ponad 50 referentów.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się Warsztaty Jasnogórskie. Uczestnicy spotkania zwiedzili Bibliotekę Jasnogórską oraz klasztor.

Obrady plenarne w drugim dniu spotkania naukowego otworzył JM rektor AJD w Częstochowie prof. dr hab. Zygmunt Bąk. Referat inauguracyjny wygłosiła Marta Meducka (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). Przybliżyła w nim pamiętnikarstwo wielokulturowego Lwowa, podkreślając brak prób nawiązania przez autorów wspomnień dialogu z innymi kulturami. Wyjątkami okazały się zapiski zasymilowanych Żydów: Hugo Steinhausa i Stanisława Ulama, a także Lecha Kaltenberga. Następny prelegent, Julian Dybiec (Uniwersytet Jagielloński), zajął się zagadnieniami prawdy, dobra i piękna w postmodernistycznej teorii i praktyce pedagogicznej. Zwrócił uwagę na terminologiczne niekonsekwencje pojęć ponowoczesność, postnowoczesność, postmodernizm, uznając je za „wyraz pychy kulturalnej i naukowej”. Rozmycie wartości prowadzi, zdaniem mówcy, do fragmentaryzacji i atomizacji wiedzy, znieczulicy moralnej i ekspansji kultury masowej, skutkującej upadkiem autorytetów, deestetyzacją i brutalizacją życia publicznego. Dominik Kubicki (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) w swoim referacie próbował wykazać utopijność projektu edukacji multikulturowej, wskazując na gotowe propozycje edukacji tradycyjnej, otwartej na odmienności kulturowo-religijne. Kolejny odczyt, autorstwa Berndta-Joachima Ertelta (AJD), był zatytułowany *Koncepcja zawodowa vs employ-ability – postrzeganie życia zawodowego w Europie. Ład międzycywilizacyjny, a współczesne wyzwania edukacyjne* scharakteryzował Zdzisław Zagórski (Uniwersytet Wrocławski). Adam Rosół (AJD) wskazał na niebezpieczeństwa tkwiące w ideologicznym postrzeganiu kategorii „postmodernizm”. Ponowoczesny projekt edukacji, kultury

Uczestnicy III sekcji konferencji, fot.: arch.

i płci, jego zdaniem, kształtuje człowieka nieautonomicznego, zagubionego i podatnego na wpływy. W konkluzji jako przeciwwagę A. Rosół zaproponował edukację narodowo-państwową i heteroseksualną (w dyskusji krytycznie do niej odniosła się Edyta Widawska – AJD) jako podstawę budowania własnej tożsamości. Na zakończenie obrad plenarnych głos zabrał Grzegorz Majkowski (AJD); w swym wystąpieniu zwrócił uwagę na funkcje języka w świecie ponowoczesnym, sygnalizując, iż obecnie służy on nie do opisu, lecz do konstruowania (niekiedy zniekształcania) rzeczywistości. Język jest też orężem walki ścierających się w zglobalizowanej rzeczywistości grup sukcesu i wykluczonych.

Po zakończeniu obrad plenarnych uczestnicy konferencji podzielili się na trzy sekcje. Sekcja I zgromadziła pedagogów oraz psychologów. Jako pierwsza wystąpiła Ilona Żeber-Dzikowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) z referatem zatytułowanym *Potrzeby wychowawcze, socjalne, edukacyjne w rozwijaniu świadomości w zakresie kształtowania postaw prospołecznych uczniów*, rozpatrując w różnym oświetleniu kategorię altruizmu (prelegentka zaproponowała również gotowe projekty edukacyjne dla gimnazjalistów poświęcone m.in.: bezrobociu, dobroczynności i biedzie). Elżbieta Kornacka-Skwara (AJD) przybliżyła możliwości zastosowania różnych technik biofeedbacku (m.in. neuro-, miofeedback, oddechowy i temperaturowy) w procesach edukacyjnych. W dyskusji Beata Zającka (AJD) zwróciła uwagę na dostępność urządzeń do biofeedbacku, a Paweł Zieliński (AJD) wskazał na tańsze urządzenia, np. do RGS, umożliwiające ćwiczenia indywidualne. Agnieszka Kozerska (AJD), analizując style aktywności edukacyjnej przyszłych nauczycieli, stwierdziła małą aktywność przebadanych studentów AJD, natomiast Edyta Widawska (AJD) w referacie *Animacja społeczna jako narzędzie zmiany. Próba analizy na przykładzie zrealizowanych projektów animacyjnych i teorii strukturalno-funkcjonalnej* stwierdziła, iż studenci są aktywni, należy ich jednak odpowiednio zaktywizować. Ponadto referaty wygłosili: Agata Woźniak-Krakowian (AJD): *Sytuacje stresowe i ich konsekwencje zdrowotne*, Elżbieta Napora

(AJD): *Agresja i dewaloryzacja siebie a atrakcyjność adolescenta wśród rówieśników*, Monika Adamska-Staroń (AJD): *Idea lokalnej emancypacji źródłem inspiracji dla edukacyjnych projektów w ponowoczesnym świecie*, Beata Zajęcka (AJD): *Komputer – przyjaciel czy wróg młodzieży?*, Maria Janukowicz (AJD): *Transmisja wiedzy przedmiotowej edukacyjną szansą czy brzemieniem?* oraz Paweł Zieliński (AJD): *Rola nauczyciela a założenia edukacji postmodernizmu*.

Sekcja II skupiła naukowców zajmujących się różnymi aspektami komunikacji pragmatycznej w społeczeństwie ponowoczesnym. Anna Krupska-Perek (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) zajęła się zagadnieniem kultury osobniczej, odnosząc je do zachowań komunikacyjnych i edukacji kulturowej. Paweł Płusa (AJD) tematem naukowej refleksji uczynił koncepcję edukacji międzykulturowej w odniesieniu do nauki języków obcych. Prelegentowi za przykład posłużyło realizowanie zagadnień z zakresu edukacji międzykulturowej w ramach konwersatorium socjolingwistycznego

z zakresu języka niemieckiego. Na temat pojęcia czasu i przestrzeni w podhalańskiej gwarze mówiła Justyna Makowska (AHE), odnosząc językowo-kulturową analizę do aspektu edukacyjnego, a Eugeniusz Szymik (Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości) zwrócił uwagę na istotny w czasach ponowoczesnych problem tożsamości narodowej i na miejsce zagadnień tożsamościowych we współczesnej edukacji (na przykładzie wybranych bohaterów literackich ukazał wpływ historii na kształtowanie się tożsamości narodowej). Z kolei Anna Pyda-Grajpel (AJD) podjęła problem komunikowania za pomocą dzieła muzycznego. Dokonała szczegółowej analizy jakościowej percepcji różnych stylów muzycznych przez obecne pokolenie licealistów. Aneta Majkowska (AJD) zwróciła uwagę na konieczność edukowania młodzieży w zakresie zróżnicowanych i determinowanych kulturowo w dobie postmodernizmu gatunków mowy. Podkreśliła, że znajomość gatunków mowy jest nie tylko wymogiem aktualnie obowiązujących programów szkolnych, ale gwarantem swobodnego i prawidłowego komunikowania

SEMINARIUM WYDZIAŁU MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZEGO AJD

46 Seminarium Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii Jana Długosza odbyło się 5 grudnia 2012 r. Wykład *Radioteleskopy z Psar zaczynają stawać na nogi* przedstawił **dr Bogdan Wszolek** (Zakład Dydaktyki Fizyki i Astronomii, Instytut Fizyki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie). Poniżej omówienie wykładu przygotowane przez dr. Bogdana Wszoleka.

W roku 2010 w Ośrodku Łączności Satelitarnej w Psarach koło Kielc likwidowano instrumentarium obejmujące zestaw siedmiu anten radiowych. Z trudem uratowano cztery radioteleskopy, wykorzystywane do celów telekomunikacyjnych. Oznaczenie RT16 (i podobne) oznacza radioteleskop o średnicy anteny 16 metrów. Antena o średnicy czaszy 16 metrów (RT16) trafiła do Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Pozostałe trzy anteny trafiły do prywatnych właścicieli w: Częstochowie (RT13), Wieruszowie (RT13) i w Rzepienniku Biskupim (RT9). Trudu ratowania anten od zniszczenia oraz ich demontażu w Psarach i ponownego montażu na nowych miejscach podjął się dr Bogdan Wszolek, adiunkt w Instytucie Fizyki AJD i prezes Stowarzyszenia Astronomia Nova. W roku 2012 dwie anteny spośród czterech wymienionych zostały przewiezione i ponownie postawione „każda na swojej nodze”, to znaczy wybudowano fundamenty, na których postawiono odzyskane podstawy, a na nich uratowane anteny. Są to

radioteleskop RT9 w Rzepienniku Biskupim, radioteleskop RT13 w Częstochowie. Na wiosnę 2013 roku planowana jest budowa fundamentów, a następnie ponowne postawienie radioteleskopu RT13 w Wieruszowie. Dr Wszolek ma ambicję doprowadzić wszystkie anteny do pełnej sprawności i wykorzystać niektóre z nich jako naziemne stacje obsługi sztucznych satelitów Ziemi (pracujące w trybie nadawczo-odbiorczym). Niezależnie, wszystkie anteny mają być instrumentami dla obserwacji radioastronomicznych i pracować m.in. w trybie interferometrycznym. Stowarzyszenie Astronomia Nova, zrzeszające kilkudziesięciu czynnych astronomów, patronuje przedsięwzięciu.

Wykład obejmował: zarys historii pozyskania instrumentów, aktualny stan prób ich rewitalizacji oraz plany docelowego wykorzystania radioteleskopów (Bogdan Wszolek)

W trakcie wykładu dr Wszolek wyświetlił szereg zdjęć

prezentujących radioteleskopy przed demontażem, demontaż, budowę fundamentów i ponowne ustawianie anten. Doktorowi Wszolekowi i osobom, które mu pomagały, dziękuję za pracę włożoną w demontaż, przewiezione anteny, budowę fundamentów i ponowne ustawienie anten. Dziękuję za wykład – Wojciech Gruhn.

Seminarium dr. Bogdana Wszoleka było także seminarium oddziału Częstochowskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Wojciech Gruhn

Będą nim badać kosmos, fot.: arch.

we współczesnym świecie. Na temat znaczenia języka migowego w edukacji osób niesłyszących mówił Michał Garncarek. Scharakteryzował język migowy (pjm), zwracając uwagę na praktyczne zastosowanie pjm w codziennej komunikacji niesłyszących, zarówno między sobą, jak i w kontaktach ze światem osób słyszących. Katarzyna Dawidowicz zwróciła uwagę na kształcenie umiejętności budowania przez młodzież komunikatów spójnych formalnie i semantycznie. Podała przykłady niespójności tekstu mówionego wchodzącego w skład prezentacji maturalnej. Poszukiwała przyczyn takiej sytuacji komunikacyjnej oraz proponowała pewne rozwiązania mające na celu podniesienie poziomu uczniowskich wypowiedzi w czasach dominacji kultury obrazkowej. Problematyce spójności tekstu poświęcił swój referat także Bartosz Woźniak. Omówił mechanizmy wiązania jednostek zdaniowych felietonów prasowych i ich edukacyjne walory. Edyta Skoczylas-Krotla zwróciła uwagę na edukacyjny i wychowawczy walor komunikatów kierowanych do dzieci. Za przykład posłużyły referentce książki kucharskie przeznaczone dla nastolatków. Anna Pierzchała (AJD) przedstawiła szczegółowy raport z badań nad relacją JA – TY w odniesieniu do osobowości nauczyciela, natomiast Adrianna Sarnat-Ciastko (AJD) omówiła znaczenie organizacji edukacyjnych w wychowaniu młodego pokolenia na przykładzie Towarzystwa Edukacji Otwartej.

Sekcja III zgromadziła historyków oświaty i andragogów. Z zainteresowaniem słuchaczy spotkał się referat Krzysztofa Jakubiaka (Uniwersytet Gdański) o tradycyjnych wartościach życia i wychowania w rodzinie polskiej w XIX i początkach XX wieku, a także wystąpienie Stanisława Meduckiego (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), przybliżające nieznan szerzej temat niemieckiego okupacyjnego szkolnictwa zawodowego w Generalnym Gubernatorstwie w czasie II wojny światowej. Svitlana Lupiy (Akademia Sztuk Pięknych we Lwowie) ukazała codzienność, dorastanie i wychowanie dziecka w XIX i XX wieku w świetle malarstwa polskiego (m.in. Piotra Michałowskiego, Aleksandra Kotsisa, Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego, Olgi Boznańskiej, Jacka Malczewskiego). Żywą dyskusję wywołało wystąpienie Elżbiety Magiery (Uniwersytet Szczeciński), która podkreśliła znaczenie ideałów kooperacji – wyrastających z koncepcji Charlesa Fouriera, Roberta Owena i Andre Gide'a, a przeniesionych na grunt szkoły w Polsce międzywojennej – dla kształtowania postaw obywatelskich w szkole współczesnej. W dyskusji doceniono także opracowanie Haliny Gromowej (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. I. Franko) na temat szkolnictwa lwowskiego w czasie inwazji rosyjskiej w 1915 r. oraz prezentację Romana Świątka (Agricola Krępsko) o ośrodkach edukacyjnych ziemi pilskiej: ekologicznego, przyrodniczego i z zakresu odnawialnych źródeł energii. Ich oferta to przejaw edukacji permanentnej, skierowanej do dzieci, młodzieży, studentów, dorosłych, pełno- i niepełnosprawnych, Polaków, a także obcokrajowców (m.in. do uczniów szkół waldorfskich w Niemczech). W dyskusji zwrócono uwagę na inspiracje

angielskie, duńskie i polskie (m.in. uniwersytety ludowy Ignacego Solorza).

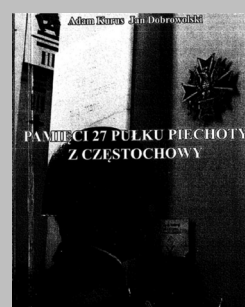
W podsumowaniu obrad skonstatowano, że przemiany zachodzące we współczesnym świecie skłaniają pedagogów nie tylko do namysłu, lecz przede wszystkim do konkretnych działań. Powinny one jednak uwzględniać, z jednej strony – realia współczesnego świata: relatywizm moralny, dekonstrukcję znaczeń i przeakcentowanie wartości, z drugiej zaś – prawidłowości procesu wychowawczego, czyli potrzebę kształtowania ku czemuś, zakorzenienia, dostarczenia solidnych podstaw wiedzy niezbędnej do świadomego podejmowania decyzji w szybko zmieniającej się rzeczywistości. Realizacja owych zadań, zdaniem uczestników konferencji, określa dzisiejszy i przyszły status pedagogiki.

Organizatorzy zapewniają, iż materiały pokonferencyjne niebawem ukażą się drukiem. Ich lektura z pewnością przyczyni się do pełniejszego oglądu i dokładniejszej oceny dorobku konferencji, a także będzie determinować zasadność kontynuowania cyklu spotkań naukowych poświęconych edukacyjnym aspektom globalizmu i wielokulturowości.

Mirosław Łapot

BITWA ZAPOMNIANA, BITWA PRZEMILCZANA

Co wiedzą o obronie Częstochowy przed Niemcami w 1939 roku mieszkańcy miasta i regionu? Z pewnością nie wiele. Taki wniosek można wysnuć chociażby z uwagi na fakt, że za największą bitwę uznaje się walki pod pobliską miejscowością Mokra, która obrosła już mitem i na trwałe zapisała się w świadomości lokalnej społecz-

ności. Tymczasem Częstochowa we wrześniu 1939 roku, z racji położenia, była ważnym węzłem komunikacyjnym i strategicznym. Nic dziwnego, że w niemieckich planach agresji na Polskę była jednym z najważniejszych punktów do zajęcia. O wszystkich tych wydarzeniach pisze w swojej książce doktorant w Instytucie Historii mgr Adam Kurus, który wraz z Janem Dobrowolskim jest autorem pracy zatytułowanej *Pamięci 27 Pułku Piechoty z Częstochowy* (Częstochowa 2012). Autor przypomina zapomniane wydarzenia, przybliża sylwetki bohaterów tamtych dni, zwraca uwagę na pamiątki po wojennej zawierusze, które do dzisiaj nie doczekały się należytego wyeksponowania (np. schrony bojowe zlokalizowane w kilku punktach Częstochowy). Napisana ciekawie i z dużą ilością faktów książka to z pewnością nie ostatnie słowo doktoranta. Zapowiada, że wciąż gromadzi nowe fakty z „bitwy o Częstochowę”. Czekamy więc na kolejną jeszcze bogatszą pozycję. Przyda się, by uzmysłowić społeczeństwu wagę wydarzeń, jakie rozegrały się w naszym regionie we wrześniu 1939 roku.

DAWNO TEMU...

...w Moskwie, w czasach zimnej wojny...

żył agent radzieckich służb wywiadowczych, nazwijmy go Nosov. Służby KGB postawiły przed Nosovem bardzo trudne zadanie: miał oddać się w ręce nowojorskiej policji, by stamtąd przeniknąć do struktur siatki wywiadowczej USA. Legenda Nosova brzmiała następująco: oficer KGB, zniechęcony ustrojem komunistycznym, dezertuje, by służyć swoją wiedzą i doświadczeniem interesom kraju kapitalistycznego. Powodzenie akcji zależało od tego, czy Nosov nauczy się kłamać na tyle skutecznie, by nie wykrył tego nawet wariograf. Nosov przystąpił do treningów.

Wariograf, czyli popularnie mówiąc wykrywacz kłamstw, to urządzenie, które rejestruje niektóre czynności organizmu, takie jak przewodnictwo elektryczne skóry, regularność tętna i oddechu. Osobie badanej zadawane są pytania obojętne, kontrolne i krytyczne. Nosov, widząc na wykresie wariografu reakcję swego organizmu na zadawane pytania, nauczył się kontrolować jego funkcje. W rezultacie Nosov potrafił w dowolnej chwili zwiększyć lub zmniejszyć przewodnictwo elektryczne skóry, doskonale panował nad swoim oddechem, nauczył się kontrolować ciśnienie tętnicze. Stał się szpiegiem idealnym, zdolnym przebrnąć przez najcięższe testy wiarygodności.

Dziś... w Częstochowie, w AJD... powstaje projekt, w ramach którego każdy, kto tylko wyrazi taką wolę, będzie mógł – jak Nosov – nauczyć się kontrolować niektóre czynności swojego organizmu. Taki trening, w którym specjalne czujniki pobierają dane z naszego organizmu, a my, widząc na ekranie komputera wizualizację tych danych, uczymy się sterować swym organizmem, nazywamy biofeedbackiem. Być może słyszałeś już o biofeedbacku. Być może nawet przeczytałeś gdzieś, że prekursorem biofeedbacku był amerykański psycholog Neal E. Miller. O tych i wielu innych jeszcze faktach dotyczących historii biofeedbacku możemy przeczytać w Internecie. Natomiast nie znajdziemy tam informacji o Nosowie. Jednakże możemy być pewni, że nim biofeedback zaistniał jako oficjalna metoda treningu, wcześniej stosowały go służby specjalne wielu państw.

Czy biofeedback służy wyłącznie do trenowania perfekcyjnych szpiegów? Otóż nie. Dziś biofeedback, a w szczególności EEG-Biofeedback, to metoda doskonalenia zdolności umysłowych, a także bardzo ważna forma terapii wspomagającej w leczeniu takich schorzeń, jak: ADHD, dysleksja, zaburzenia lękowe, zaburzenia pamięci

i koncentracji, autyzm, porażenie mózgowe, zespół Downa i wielu innych.

Nic dziwnego, że w AJD znalazła się grupa zapaleńców, dodatkowo świetnych fachowców w reprezentowanych przez siebie dziedzinach wiedzy (psycholodzy, informatycy), która – wespół z lekarzami neurologami – postanowiła zbudować ośrodek terapeutyczno-badawczy biofeedback. Projekt o nazwie „Utworzenie i wyposażenie Laboratorium Badań Eksperymentalnych Biofeedback w budynku Akademii im. Jana Długosza przy ul. Armii Krajowej 13/15 w Częstochowie” otrzymał z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007–2013 dofinansowanie w wysokości 654 706,09 zł, co stanowi 85% wartości projektu. Pozostałe 15% pokrywa ze swoich środków AJD. W ten sposób za łączną kwotę 770 242, 46 zł został już częściowo zakupiony wysokiej klasy sprzęt, między innymi do EEG i biofeedbacku. W najbliższej przyszłości zostaną zakupione następne urządzenia do biofeedbacku, także symulator jazdy i eyetracker.

Jutro... w Częstochowie, w AJD... w pracowniach 1001 i 1002 budynku Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego przy ul. Armii Krajowej 13/15 każda chętna osoba będzie mogła przekonać się, czym jest biofeedback. W ramach wspomnianego projektu powstał bowiem ośrodek badawczo-rozwojowy o nazwie Laboratorium Badań Eksperymentalnych Biofeedback, którego działalność da się sprostować do dwóch głównych punktów:

- prowadzenie badań naukowych,
- świadczenie bezpłatnych usług terapeutycznych w zakresie biofeedback.

Jeśli zdecydujesz się na pełną terapię biofeedback (od 10 do 45 seansów), wiedz, że musi ona zostać poprzedzona konsultacją neurologiczną, która także należy do oferty naszego Laboratorium. Celem konsultacji jest zdiagnozowanie schorzeń i otrzymanie zaleceń terapeutycznych. Konsultację neurologiczną przeprowadzają z Laboratorium lekarze neurologi na podstawie wywiadu medycznego i materiału EEG. Co warto podkreślić, konsultacja neurologiczna w naszym Laboratorium również będzie bezpłatna.

Więcej informacji o projekcie można znaleźć na stronie internetowej <http://biofeedback.ajd.czyst.pl>, a także pisząc na adres: pawel.borkowski@ajd.czyst.pl

Planujemy uruchomienie Laboratorium w kwietniu 2013 roku. Zapraszamy!

dr Paweł Borkowski

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie.
Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

CO WIEMY O SOBIE?

Międzynarodowa Konferencja Naukowa zatytułowana „Tożsamość a stereotypy. Żydzi i Polacy” odbyła się 4 października w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Organizatorzy zadbali o ciekawą problematykę obrad skupiającą się na problemach dotyczących stosunków polsko-żydowskich:

- Tradycja a stereotyp – wskazanie na stereotypy wyniesione z doświadczeń pokoleń przed Holocaustem i „ocallonych” z Holocaustu;
- Powojenne relacje obu narodów i ich wpływ na obraz wzajemnego postrzegania;
- Wpływ globalnych procesów przemian kulturowych i rozwoju środków komunikacji społecznej na wzajemne poznanie i budowę „nowych mostów” pomiędzy pokoleniami Żydów i Polaków urodzonych po Holocaustie;
- Miejsce historii rodzinnych w procesie kształtowania postaw wobec innych narodów;
- Tożsamość narodowa współczesnego Polaka i Żyda;
- Korczakowska koncepcja wychowania w tolerancji i poszanowaniu Innego (Obcego) w programach edukacyjnych po Holocaustie.

Pojęcie narodu ma wymiar kulturowy i łączy w sobie treści specyficzne dla samego narodu, a tym samym wyznacza jego tożsamość. Oznacza to, że wspólnota narodowa konsoliduje się w swej jedności wokół pewnego rodzaju wartości, które wspólnie tworzą swoistą dla grupy duchowość (odczuwanie i przeżywanie wartości). Współtworzą one etos właściwy dla danej społeczności, ze względu na który jest ona przez innych rozpoznawalna, ale też we własnym przekonaniu odróżnia się od innych. W kształtowaniu się tożsamości narodowej biorą udział właściwie wszystkie, stosownie do okoliczności, dziedziny kultury, stwarzając tym samym sytuację, w której jedna z owych dziedzin stanowić może ognisko konsolidacji w przyjmowanym systemie wartości. Przynależność narodowa rozpatrywana w kategoriach subiektywnych może być wyrażana własną wolą, wyborem, sympatią itp. do określonego narodu. Pojęcie narodu, a w tym także tożsamości narodowej, podlega utrwalonej w zbiorowej pamięci mitologizacji, kształtowanej przez wytwory dzieł sztuki, literaturę, publicystykę, a także historię przekazywaną z pokolenia na pokolenie. Wobec procesów globalizacji coraz częściej stajemy przed problemem lub oczekujemy od innych odpowiedzi na kwestię: jestem Polakiem, ponieważ..., jestem Żydem, ponieważ... Tożsamość poszczególnych narodów posiada wymiar zarówno subiektywny, jak i obiektywny. Oba te wymiary mają istotne znaczenie w kształtowaniu stosunków międzyludzkich, wewnętrznych i międzynarodowych. Elementy tradycji, a także przekazywane przez pokolenia sądy o ludziach i narodach, które – często nieświadomie – kształtują ich aktualne poglądy o sobie, wpływają w sposób znaczący na współpracę pomiędzy narodami.

Tendencja do uproszczonego spostrzegania grup ludzkich ma charakter uniwersalny. Spostrzeżenie jest subiektywnym obrazem rzeczywistości. W brzęczącym chaosie zewnętrznego świata wyróżniamy to, co nasza kultura już dla nas sformułowała i jesteśmy skłonni odbierać to, co wybraliśmy spośród form przez nią ustereotypizowanych. Często wypowiadamy się o świecie, zanim go poznamy. Wyobrażamy sobie wiele rzeczy, zanim ich doświadczymy. Stereotyp jest obrazem zabarwionym wartościami i emocjami, a przez to utrudnia kształtowanie zobiektywizowanej oceny rzeczywistości. Prowadzi do wyolbrzymienia wad czy zalet innych narodów. Stereotypy przybierać mogą postać sztywnych i trwałych schematów poznawczych, szczególnie wówczas, gdy wpajane są jednostkom we wczesnym dzieciństwie.

Poznanie pozytywnej i negatywnej funkcji stereotypów w życiu społecznym może zneutralizować nasze ewentualne uprzedzenia do innych narodów, a także autoironię o narodzie własnym. Z drugiej strony przyczynić się może do neutralizacji konfliktów, które często rodzą się w naszych umysłach na skutek braku dostatecznej wiedzy o problemie, człowieku czy narodzie.

Konferencja naukowa miała na celu ukazanie procesów ewolucji stereotypów zachodzących wśród kolejnych pokoleń osób urodzonych po II wojnie światowej. Przybliżenie subiektywnych i obiektywnych uwarunkowań, jakie miały wpływ na owe procesy, jest kwestią niezwykle istotną i wartą zastanowienia. Zatem tematami głównymi tegorocznych obrad były następujące kwestie: czynnik czasu, zintensyfikowanie wzajemnych kontaktów, wzajemne pogłębianie wiedzy o historii i kulturze obu narodów, nabyte doświadczenia własne i ocena procesów, jakie zachodzą we wzajemnym postrzeganiu siebie przez oba narody – napisali o opisywanym przedsięwzięciu organizatorzy.

Cel, jaki sobie założyli, w pełni się udał. W obradach uczestniczyło wielu zacnych gości z Polski i z zagranicy. W gronie tym nie zabrakło m.in. Szewacha Weissa oraz innych, którzy przyjechali z tak odległych zakątków globu jak: Australia, USA czy Izrael. W sumie w konferencji uczestniczyło ponad 100 osób. Wśród nich także uczniowie szkół z Częstochowy i regionu. Wygłaszając referaty, potwierdzili, że pamięć o polskich Żydach wciąż jest żywa.

Konferencji towarzyszyła wystawa poświęcona pamiętkom po kulturze żydowskiej oraz prezentacja zdjęć prof. Jerzego Piwowarskiego, które wykonał na częstochowskim kirkucie.

Organizatorami byli: Instytut Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Światowe Stowarzyszenie Żydów Częstochowian i ich Potomków, Honorowy Obywatel Miasta Częstochowy Zygmunt Rolat.

MUZYCZY SIĘ ROZWIJAJĄ

Ostatnie miesiące obfitują w naukowe sukcesy pracowników Instytutu Muzyki. Oprócz obron prac doktorskich młodych pracowników – Ewy Jabłczyńskiej (gitara) i Korneliusza Wiatra (kompozycja) szczególnych powodów do satysfakcji dostarczyli dyrygenci – Jan Jazownik oraz Jerzy Swoboda, którzy w październiku i listopadzie odebrali nominacje profesorskie z rąk Prezydenta Bronisława Komorowskiego.

Jerzy Swoboda związany jest z Instytutem Muzyki od 2001 roku. W tym czasie zajmował stanowiska asystenta i adiunkta, a postępowanie o nadanie tytułu prowadził, jako jeden z nielicznych w Polsce, w oparciu o art. 26 ust. 2 Ustawy o stopniach naukowych. Dorobek prof. Swobody obejmuje kilkadziesiąt płyt CD oraz wielką liczbę koncertów na całym świecie z ponad pięćdziesięcioma orkiestrami symfonicznymi. Ostatnio prof. Swoboda poprowadził koncert w Filharmonii Częstochowskiej 7 grudnia ubiegłego roku.

Profesor Jerzy Swoboda, fot.: arch.

DYSKUSJE O AKTYWNYM STARZENIU SIĘ W DOBRYM ZDROWIU

5 grudnia 2012 r. w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta w Częstochowie odbyło się sympozjum naukowe pn. „Służby społeczne w partnerstwie na rzecz innowacji sprzyjających aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu”. Współorganizatorami sympozjum byli: Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie – Zakład Pracy Socjalnej oraz Urząd Miasta Częstochowy – Wydział Promocji Zatrudnienia i Spraw Społecznych. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Miasta Częstochowy oraz JM Rektor AJD – dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Bąk.

Przed oficjalnym otwarciem sympozjum, w którym swój głos zabrali przedstawiciel Prezydenta Miasta Częstochowy oraz Dziekan Wydziału Pedagogicznego AJD dr hab. prof. AJD Grażyna Rygał, odbył się krótki program artystyczny chóru Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie „Uniwersek”. Na koniec części oficjalnej zebranych powitali: dr Mariola Mirowska, pełniąca jednocześnie funkcję Z-cy Dyrektora Instytutu Pedagogiki AJD oraz Kierownika Zakładu Pracy Socjalnej AJD, a także Adrian Staroniek, Kierownik Wydziału Promocji Zatrudnienia i Spraw Społecznych UM Częstochowa. Ponadto zebranym został przedstawiony list Pani Posel Izabeli Leszczyny.

Po powitaniu uczestników sympozjum rozpoczęła się pierwsza część sesji plenarnej, która została poprowadzona przez dr M. Mirowską. W tej części wystąpili: ks. prof. dr hab. Jerzy Kołaczkowski (Uniwersytet Rzeszowski), dr Anna Zasada-Chorab (Dyrektor Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Czeladzi), dr hab. prof. AJD Iwona Wagner, Grzegorz Sapalski (Samorządowy Ośrodek Doskonalenia w Częstochowie), Ewa Dziedziula, dr Mariola Mirowska, dr Edyta Sadowska (Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie), Anna Kaptacz (Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej), dr Joanna Górna (AJD),

dr Sylwia Kita (AJD), mł. aspirant Katarzyna Banasiak, Alina Kula (Kurator Okręgowy Sądu Okręgowego w Częstochowie), Izabela Jaszcz (Zespół ds. Koordynacji Usług Opiekuńczych z MOPS-u w Częstochowie), dr Aleksandra Siedlaczek-Szwed (AJD). Z kolei w drugiej części sesji swój głos zabrali: dr hab. n. med. prof. UM Jerzy T. Marcinkowski (Uniwersytet Medyczny w Poznaniu) wraz z dr Anną Edbom-Kolarz (Vrinnevisjukhus, Ögonkliniken Syncentralen, Sweden) oraz Anną Bajek (Wojewódzki Szpital Zespolony w Kaliszu), ponadto dr Marta Motow-Czyż (AJD), dr Alina Gil (AJD), dr Hanna Wiśniewska-Śliwińska (AJD), dr Katarzyna Zadros wraz z dr Iwoną Markowską-Kabałą (Politechnika Częstochowska), mgr Anna Banasiak wraz z mgr Anną Kościąską (AJD), Ilona Antoniewicz (z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach), Teresa Karecka (MOPS w Radomsku) wraz z Kingą Włodarczyk, Piotr Gierek (OPS, Chorzów), mgr Andrzej Kacprzak (Uniwersytet Łódzki), Wojciech Kulesza (Fundacja „Widzialni” w Częstochowie), mgr Agata Siwek-Szczepanik (AJD), Michał Golemo (Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”), Piotr Borowy (Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”), dr Monika Kowalczyk-Gnyp (AJD), Justyna Sobieska (pedagog szkolny z Gimnazjum nr 3 w Częstochowie), Jakub Kowalik (student i absolwent AJD), Bartosz Błach (absolwent AJD), mgr Katarzyna Kosno (AJD), mgr Ryszard Majer (AJD).

Na koniec części plenarnej krótkiego *resumé* dokonała przewodnicząca, dr Mariola Mirowska. Na tym sympozjum zostało zakończone. Warto ponadto zwrócić uwagę na fakt, iż w trakcie obrad dr Mariola Mirowska udzieliła wywiadu TV „Orion”, natomiast mgr Agata Siwek-Szczepanik Radiu „Jura”. Zapowiedziano także publikację materiałów zaprezentowanych w trakcie sympozjum.

dr Hanna Wiśniewska-Śliwińska

BIBLIOTEKARZE NA KONFERENCJI

W dniach 9–10 października 2012 r. w Lublinie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: „*Biblioteka. Książka. Informacja. Internet 2012*”, zorganizowana przez Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej.

Przedmiotem obrad były zagadnienia dotyczące wykorzystania modelu Open Access w celu budowy nowego, otwartego modelu komunikacji naukowej.

Ideą Open Access jest wolny, bezpłatny dostęp do publikacji elektronicznych o charakterze naukowym i edukacyjnym.

Dyskusje dotyczyły stanu najnowszych badań z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz infobrokeringu edukacyjnego.

W konferencji czynny udział wzięli pracownicy Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza: mgr Iwona Mielczarek oraz mgr Iwona Cichoń.

Mgr Iwona Mielczarek przedstawiła referat pt. *Polub, tweetnij, przepnij – Web 2.0 w promocji bibliotek*.

Celem wystąpienia było zwrócenie uwagi na możliwości wykorzystania portali społecznościowych do kreowania i kontrolowania wizerunku biblioteki w Internecie.

Prelegentka zaprezentowała portale społecznościowe typu Facebook, Twitter, Pinterest jako nowe narzędzia służące propagowaniu usług bibliotecznych w rzeczywistości

wirtualnej, a także zwróciła uwagę na system dwustronnej komunikacji: nadawca–odbiorca poprzez wymienione media społecznościowe.

Biblioteki wykorzystują popularne portale społecznościowe w celu dotarcia do optymalnie największej liczby użytkowników. Serwisy społecznościowe i nowe aplikacje wspomagają marketing biblioteczny, w szczególności promocję usług, zasobów oraz kreowanie wizerunku biblioteki.

Mgr Iwona Cichoń wygłosiła referat pt. *Funkcje i wyzwania biblioteki akademickiej wobec czytelnika niepełnosprawnego*. Przedstawiła w nim biblioteki uczelniane jako niezbędne ogniwa systemu kształcenia, które starają się zapewnić dostęp do swoich usług i zbiorów użytkownikom z niepełnosprawnościami różnego typu. Autorka zaprezentowała możliwości korzystania z alternatywnych zasobów księgozbioru bibliotecznego, specjalistycznego sprzętu komputerowego i dodatkowych usług dostępnych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych.

Zwróciła uwagę na to, iż praca z czytelnikiem niepełnosprawnym obciąża bibliotekarzy do samokształcenia i podnoszenia własnych kwalifikacji, nie tylko w zakresie obsługi profesjonalnego sprzętu, ale przede wszystkim odpowiedniego podejścia do tej grupy czytelników.

I. Mielczarek
I. Cichoń

WYSTAWA W BIBLIOTECIE

We wrześniu 2012 r. Biblioteka Główna AJD przygotowała wystawę pt. „Zygmunt Krasiński (1812–1859) w 200. rocznicę urodzin”, aby uczcić naszego wieszca i tematycznie nawiązać do międzynarodowej konferencji poświęconej poecie, która odbyła się w dniach 10–11 września 2012 r. w Złotym Potoku.

Zygmunt Krasiński od 1829 r. mieszkał za granicą, głównie we Włoszech i Francji. Jego poglądy kształtowały się pod wpływem lektur takich myślicieli, jak Pierre-Simon Ballanche, Joseph de Maistre, Jules Michelet, Johann Gottfried Herder, Friedrich Wilhelm von Schelling. Z autorów polskich poza Cyprianem Kamilem Norwidem, Juliuszem Słowackim i Adamem Mickiewiczem najbliższy światopoglądowo był mu August Cieszkowski. Zygmunt Krasiński był autorem wielu utworów lirycznych, a także poezji filozoficzno-politycznej, która wzbudzała duże zainteresowanie i wywoływała dyskusje wśród rodaków. Poeta swoje wrażenia i przemyślenia odnotowywał w ogromnej ilości listów. Jego korespondentami byli między innymi: ojciec Wincenty Krasiński, Konstanty Gaszyński, Henry Reeve, Adam Sołtan, August Cieszkowski oraz Delfina Potocka, do której pisał

niemal codziennie w latach 1839–1859. Zachowane listy z obszernej korespondencji do Delfiny Potockiej prezentują najwyższy poziom romantycznej sztuki epistolograficznej.

Na wystawie przedstawiono dramaty i listy, pochodzące ze zbiorów własnych Biblioteki Głównej AJD, cytaty z listów do różnych odbiorców oraz informacje i ciekawostki z pobytu poety w rodzinnym dworze w Złotym Potoku.

Krasiński jako pisarz, filozof i ideolog odegrał ważną rolę w polskim życiu intelektualnym i zachowuje znaczące miejsce w historii kultury narodowej.

Ilustracja ze strony: <http://www.polskieradio.pl/7/178/Artykul/545811,Trzeci-wieszcz-i-jego-listy>

GRANT DLA STUDENTÓW ZARZĄDZANIA!

Już po raz drugi z rzędu studenci działający w Kole Naukowym REGO na kierunku zarządzanie otrzymali grant w ramach programu Pracowni Działań Lokalnych, Ligii Odpowiedzialnego Biznesu. W tym roku akademickim zaplanowali organizację projektu: „Spotkanie z CSR. Kampanie społeczne w praktyce”.

Kwota dofinansowania jest najwyższą z przyznanych w ramach konkursu. Taką samą kwotę otrzymały tylko 3 koła naukowe z: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej i Szkoły Głównej Handlowej.

W konkursie studenci z Koła REGO założyli kilkustopniowe działanie. Na początek zaplanowali organizację otwartego seminarium, poświęconego praktycznym kampaniom społecznym, na które zaproszą młodzież studencką oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Drugi dzień to war-

sztaty dla studentów zarządzania, prowadzone przez osoby doświadczone w planowaniu i realizacji strategii CSR. Efektem całodziennych zajęć ma być opracowanie przez uczestników projektów jednodniowej kampanii CSR na rzecz społeczności lokalnej Radomska. Zwycięski projekt będzie nagrodzony oraz zrealizowany przez studentów na terenie Radomska.

Założone w projekcie działania mają nauczyć studentów, jak planować, kierować oraz organizować realny projekt kampanii społecznej. Ponadto mają na celu wskazanie na konieczność odpowiedzialnych zachowań w biznesie.

Wszystkim studentom zarządzania biorącym udział w opracowaniu pomysłu oraz przygotowaniu dokumentacji konkursowej gratulujemy!

dr Agnieszka Łuczak

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA

Wykłady, warsztaty, dużo ciepłych słów pod adresem studentów, pracowników, a do tego cukrowa wata na osłodę (za zupełną darmość) – tak upłynęło II

Studenckie Sympozjum Naukowe zatytułowane „O wolontariacie nie tylko rozmowy”. Uczelniane

organizacje i koła naukowe zajmujące się wolontariatem przekonywały niezdecydowanych, że warto korzystać z pomocy wolontariuszy. Organizacje poszukiwały również kandydatów do pracy, którzy nieodpłatnie chcą nieść wsparcie i pomoc innym ludziom.

– Szukamy kandydatów do pracy w świetlicy środowiskowej, którą chcemy jak najszybciej uruchomić na Rakowie – mówi Agnieszka Grabińska, absolwentka AJD i przewodnicząca Stowarzyszenia Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”. – Zachęcamy studentów, by się do nas zgłaszali. Niesienie pomocy innym, zdaniem wolontariuszy, to nie tylko tzw. „dobry uczynek”.

To szansa na przeżycie przygody, poznanie nowych, ciekawych ludzi, a także na dotarcie do miejsc, które czasem trudno dostrzec. To również szansa na przyjaźń i dozgonną wdzięczność od ludzi, którym pomagamy. Wolontariusze mówią, że to kapitał bezcenny!

Imprezę zorganizowano z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza (przypada

5 grudnia). Organizatorami sympozjum byli: studenci z Międzywydziałowego Koła Pomocy i Wsparcia we współpracy z Kołem Naukowym Studentów Pracy Socjalnej oraz Studenckim Naukowym Kołem Terapeutów. Koła naukowe cały czas czekają na nowych członków, którzy są chętni do pracy.

Wolontariat zawsze „na czasie”, fot.: arch.

AJD TO SAMOREALIZACJA

Za zasługi dla Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego medal odebrał absolwent Bartosz Kalota. Uroczyste wręczenie pamiątki odbyło się w trakcie Święta Uczelni 14 listopada 2012 roku. W jaki sposób Bartosz Kalota zasłużył się dla jednostki? – przeczytajcie poniżej.

Biografia (cz. 1)

Po ukończeniu z wyróżnieniem XIII LO im. W.S. Reymonta w Częstochowie w czerwcu 2007 r., w październiku tego samego roku rozpocząłem studia na kierunku chemia w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (AJD). W latach 2008–2011 miałem przyznawane stypendia za bardzo dobre wyniki w nauce, natomiast w okresie 2011–2012 przyznano mi stypendium rektora dla najlepszych studentów. Pod koniec 2011 r. złożony został w mojej sprawie wniosek o przyznanie stypendium ministra, jednak ilość moich dodatkowych osiągnięć w tamtym czasie była za mała, aby to stypendium otrzymać.

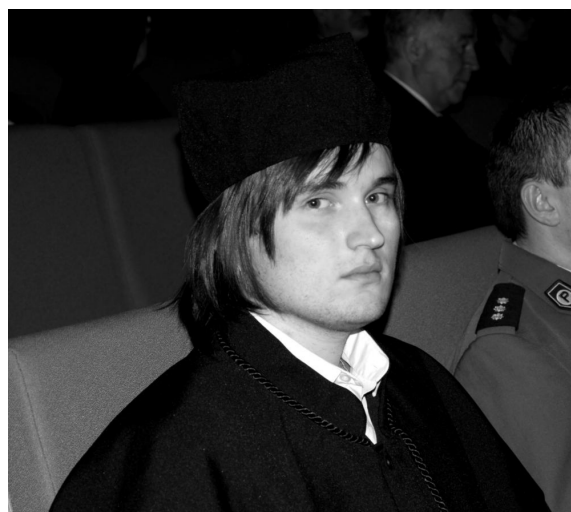
Oprócz mojej aktywności naukowo-badawczej, która będzie później dokładniej omówiona, należałem do Samorządu Studenckiego AJD, pełniąc funkcje starosty roku (2010–2012), członka Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD (2011–2012), sekretarza Odwoławczej Komisji Stypendialnej AJD (2011–2012) oraz współorganizatora Dni Otwartych AJD (2012). Należałem również do Sekcji Photoshop AJD (2010–2011), Sekcji Chemii AJD (2012) oraz Grupy Sportowej Siatkówki AJD (2008–2012).

Moje zainteresowania dotyczą głównie pracy twórczej, to jest nauki (właściwości luminescencyjnych wybranych związków kompleksowych europu (III), rutenu (II) oraz porfiryńowych kompleksów lutetu (III)), grafiki komputerowej (fotomanipulacji, projektowania graficznego, stron internetowych oraz animacji 2D i 3D), muzyki (słuchania i tworzenia setów, zwłaszcza chillout, deep, house, funk, klasyczny rock, progressive oraz uplifting trance), a także sportu (siatkówki, bilardu amerykańskiego oraz jazdy na rowerze).

Biografia (cz. 2) – za co otrzymałem Medal?

Po ogłoszeniu wyniku egzaminu magisterskiego pozytywną atmosferę w sali egzaminacyjnej spotęgowała informacja od Pana Dziekana, Profesora Janusza Kapuśniaka, dotycząca Święta Uczelni. Biorąc pod uwagę mój wynik końcowy oraz dodatkową aktywność, zaproponowano, abym dyplom magisterski otrzymał uroczystie podczas tego Święta. Informacja ta stanowiła dla mnie duży zaszczyt, którego się nie spodziewałem, ponieważ jeszcze nigdy nie słyszałem o sytuacji, w której Akademia oficjalnie wręczałaby dyplom studentowi II stopnia podczas uroczystości Uczelni, zwłaszcza uroczystości takiego kalibru, jak ta z 14 listopada 2012 r.

Kilka dni po obronie byłem głęboko wzruszony gestem Kapituły Medalu, która postanowiła podczas Święta Uczelni wręczyć mi Medal Zasługi Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego *Bene Merentibus*, wyrażając swoje „uznanie

Bartosz Kalota, fot.: arch.

i podziękowanie za wzorową postawę, duże zaangażowanie w trakcie studiów na kierunku chemia oraz uzyskanie wybitnego wyniku końcowego, za pełne oddania i poświęcenia zaangażowanie w pracę naukowo-badawczą i godne reprezentowanie Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie”.

Wymienione przez Kapitułę elementy udało mi się osiągnąć podczas dwóch ostatnich lat studiów, to jest studiów magisterskich. Natomiast prace nad fundamentem tych osiągnięć rozpocząłem w drugiej połowie studiów licencjackich, odkąd poznałem swojego Promotora, Profesora Mikhaila Tsvirko. Dzięki wspaniałym i rozwojowym warunkom pracy pod Jego kierunkiem udało mi się przeredagować i wzbogacić swój licencjat o dodatkowe informacje, a następnie wydać go w postaci artykułu przeglądowego¹ (na IV roku studiów). Zanim artykuł ukazał się, w maju 2011 r., zaprezentowałem go w krótkim wykładzie w języku angielskim na konferencji, w której po raz pierwszy brałem czynny udział².

Po tym znakomitym przypieczętowaniu pracy licencjackiej nadszedł czas na rozpoczęcie własnych badań na potrzeby pracy magisterskiej. Razem z Mateuszem Kozakiem, przyjacielem z roku, którego promotorem był również Profesor Tsvirko, pracowaliśmy nad nowymi biozgodnymi luminescencyjnymi warstwami sensorowymi. Prace te zaowocowały uczestnictwem w kolejnych konferencjach o zasięgu międzynarodowym i krajowym³, napisaniem dwóch nowych artykułów do zagranicznych czasopism, które oczekują na recenzję⁴ oraz uzyskaniem nagrody dla młodych naukowców za najlepszą prezentację (podczas *The XVIIIth International Seminar on Physics and Chemistry of Solids*, Łwów 2012).

Kolejne osiągnięcia, które Kapituła Medalu wzięła pod uwagę, to średnia ocen 4,99 uzyskana za IV oraz V rok, a także stworzenie wartościowej i solidnie napisanej pracy magisterskiej wysłanej na XX Ogólnopolski Konkurs na Najlepszą Pracę Dyplomową z Obszaru Chemii organizowany przez SITPChem w Warszawie (rozstrzygnięcie Konkursu odbędzie się na przełomie 2012 i 2013 r.).

Ważnym wydarzeniem w mojej działalności naukowo-badawczej było nawiązanie współpracy pomiędzy Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie a Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (UPH). Współpraca ta była możliwa dzięki uprzejmości Profesora Mieczysława Mąkoszy z Państwowej Akademii Nauk (PAN) w Warszawie oraz Profesora Stanisława Ostrowskiego z UPH. W marcu 2012 r. wyjechałem do UPH w celu otrzymania substancji potrzebnych do stworzenia ważnej części doświadczalnej pracy magisterskiej. Wyjazd ten, choć zaledwie dziesięciodniowy, zakończył się sukcesem; zaowocował on wspólnymi planami na przyszłość: wystąpieniem w grudniowej konferencji na Uniwersytecie Jagiellońskim⁵, pracą nad stworzeniem kolejnych trzech artykułów (dotyczących niepublikowanej wcześniej części badań z pracy magisterskiej), ubieganie się o wspólny patent oraz grant.

Po skończeniu studiów magisterskich moje plany na przyszłość wędrują w dwóch kierunkach. Pierwszy jest

związany z otwarciem przewodu doktorskiego od przyszłego roku akademickiego (2013/2014) na UPH oraz dalszą pracą badawczą (UPH, AJD). Drugi dotyczy pracy w posiadającej ponad 15-letnią tradycję firmie jubilerskiej rodziców „Kalota”, która działa na terenie Częstochowy. Obydwie perspektywy są atrakcyjne i rozwojowe. Chciałbym spróbować prowadzić obydwa te kierunki równolegle, jednak jeżeli będzie to niemożliwe, mam nadzieję, że uda mi się wybrać właściwą drogę życiową.

Czym dla mnie jest Medal?

Zanim rozpoczęto Święto Uczelni, przeglądałem Internet, aby zorientować się, jakie osoby otrzymały Medal *Bene Merentibus* wcześniej w Częstochowie. Gdy zdałem sobie sprawę, że byli to w większości utytułowani pracownicy nauki i wybitni częstochowianie, trudno było mi opisać słowami uczucie dumy i zaszczytu, które wtedy czułem. Razem z mgr Dorotą Kopeć (absolwentką AJD – 2011 r., przewodniczącą URSS, wyróżnioną podczas 42. Inauguracji Nowego Roku Akademickiego AJD za znakomitą pracę na rzecz Uczelni i studentów) byliśmy pierwszymi zaledwie 25- i 24-letnimi osobami odznaczonymi tak cennym i prestiżowym wyróżnieniem w historii Uczelni oraz Częstochowy⁶. Zatem Medal ten ma dla mnie tym bardziej wyjątkowy charakter oraz stanowi wspaniałe przypięcie moich

CZY WIEDZIELIŚCIE, ŻE JESTEŚMY NOSZAKAMI?

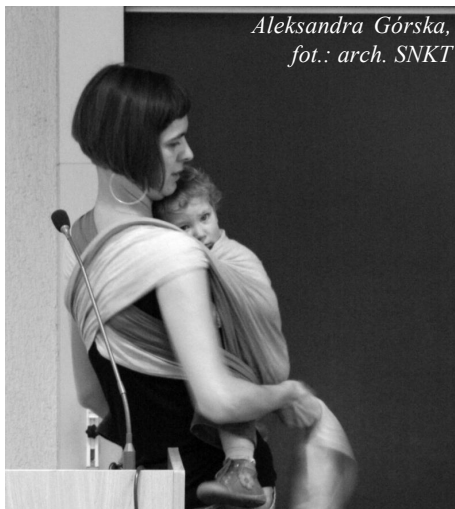
Tym pytaniem zaskoczyła uczestników „Wieczoru z profesjonalistą” Aleksandra Górską – doula (czytelniku, koniecznie sprawdź znaczenie tego słowa!) i ekspert od noszenia dzieci w chustach.

29 listopada 2012 roku, w murach Wydziału Pedagogicznego AJD, odbyło się spotkanie dotyczące tematyki rodzicielstwa bliskości i chustonoszenia zorganizowane przez Studenckie Naukowe Koło Terapeutów. Uczestniczyło w nim 90 osób, a temat okazał się interesujący zarówno dla aktualnych, jak i przyszłych rodziców.

Termin *attachment parenting*, czyli rodzicielstwo bliskości, utworzony został przez amerykańskiego pediatrę Williama Searsa i określa filozofię rodzicielską, styl wychowania, który opiera się na zapewnieniu dziecku bliskości, szacunku, miłości oraz dążeniu do wykształcenia prawidłowej relacji rodzic–dziecko. Pozwala to zwiększyć szanse dziecka na wytworzenie bezpiecznego stylu przywiązania sprzyjającego prawidłowemu rozwojowi fizycznemu, emocjonalnemu i społecznemu. Rodzice związani z ideą rodziciel-

stwa bliskości starają się zrozumieć biologiczne i psychologiczne potrzeby swoich dzieci. Dbają o to, by stosować metody wychowawcze dostosowane do wieku dziecka. Stawiają mu granice, mając na względzie aktualny etap rozwoju ich pociechy. Pozwala to uniknąć sytuacji, w których rodzice oczekują od dziecka rzeczy i zachowań będących poza jego rozwojowymi możliwościami. Krótko mówiąc, rodzicielstwo bliskości polega na wychowywaniu dziecka i tworzeniu relacji z nim zgodnych z naturalnym procesem rozwoju człowieka.

Podczas spotkania mieliśmy okazję poznać wiele ciekawostek związanych z psychologicznymi aspektami rozwoju noworodków i małych dzieci. Przybliżone zostały kwestie rozwoju kręgosłupa, rodzajów płaczu, skutecznych technik samodzielnego zasypiania, a także zalet karmienia piersią. Część wykładu dotyczyła chustonoszenia. Pani Ola, prezentując techniki noszenia dzieci w chustach, udowodniła nam, jak wiele korzyści może to przynieść noszonemu i noszącemu. Małe dzieci potrzebują przytulania, ko-

Aleksandra Górską,
fot.: arch. SNKT

5 lat studiów na AJD, którego nie byłbym w stanie sobie lepiej wymarzyć, zwłaszcza w okoliczności odznaczenia tytułem doktora *honoris causa* tak wybitnej postaci, jaką jest Profesor Jerzy Strzelczyk.

Jest wiele osób, bez których wsparcia i pomocy nie byłbym w stanie osiągnąć tylu wspaniałych rzeczy przez ostatnie 2 lata, jednak najserdeczniejsze wyrazy wdzięczności pragnę przekazać **Profesorowi Mikhailowi Tsvirko** z AJD za kilkuletnią współpracę, pomoc w doborze właściwej literatury, pokazanie mi piękna i fenomenu luminescencji oraz za znakomite warunki pracy, **Profesorowi Mieczysławowi Mąkoszy** z PAN w Warszawie za umożliwienie kontaktu z kierownikiem Zakładu Syntezy Organicznej w Siedlcach, Profesorem Ostrowskim, **Profesorowi Stanisławowi Ostrowskiemu** oraz **Doktor Agnieszce Mikus** z UPH za możliwość otrzymania pożądanych związków, znakomitą atmosferę pracy oraz okazaną pomoc, dotyczącą wielu aspektów pracy przez cały okres jej trwania, **Doktorowi Stanisławowi Tkaczykowi** z AJD za cenną pomoc w tworzeniu warstw sensorowych, rodzicom, **Małgorzacie i Zdzisławowi Kalotom** za emocjonalne i finansowe wsparcie oraz dużą wyrozumiałość, a także przyjaciółom – **Natalii Dragon, Monice Kowalskiej, Monice Pietrzak, Mateuszowi „Maestro” Kozakowi, Sebastianowi „Kosie” Kosikowi** oraz **Łukaszowi „Filozofowi” Malkowi** za wszystkie

spędzone razem chwile przez cały okres trwania studiów oraz sprawienie, że Uczelnia stała się lepszym miejscem.

W związku z opisywanym wydarzeniem interesującym pomysłem na wyeksponowanie przyszłych najlepszych absolwentów Akademii wydaje się oficjalne wręczenie dyplomów podczas corocznych uroczystości Uczelni.

Bartosz Kalota

Przypisy:

1. M. Tsvirko, B. Kalota, *Luminescencyjne sensory tlenu, ciśnienia i temperatury*, *Wiad. Chem.*, 2011, 65, 1069–1097.
2. M. Tsvirko, B. Kalota, *Oxygen, pressure and temperature luminescent sensors*, *PhoBiA Annual Nanophotonics International Conference (PANIC 2nd ed.)*, Politechnika Wrocławska, 25–27.05.2011, p. 48.
3. a) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Temperature-sensitive luminescence of europium (III) and ruthenium (II) complexes in chitosan films*, *PhoBiA Annual Nanophotonics International Conference (PANIC 3rd ed.)*, Politechnika Wrocławska, 25–27.04.2012, pp. 46–47; b) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Luminescent temperature biosensor based on ruthenium (II) complex in chitosan film*, *1st International Conference of Biophysics Students*, Uniwersytet Jagielloński, 18–20.05.2012, p. 25; c) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Określanie temperatury na podstawie luminescencji $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ w warstwie chitozanu*, *VIII Interdyscyplinarne Forum Młodych Nauki*, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, 15.06.2012, w druku; d) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Luminescent temperature sensor based on $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ incorporated into chitosan*, *The XVIIIth International Seminar on Physics and Chemistry of Solids (ISPCS)*, Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, Ukraina, 12–15.09.2012, p. 25.
4. a) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Temperature sensing by luminescence of $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ incorporated into chitosan film*, *J. Photochem. Photobiol. A*, w oczekiwaniu na recenzję; b) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Luminescent temperature sensor based on $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ incorporated into chitosan*, *Funct. Mater.*, w oczekiwaniu na recenzję.
5. B. Kalota, A. Mikus, V.N. Knuykshto, M. Tsvirko, S. Ostrowski, *Właściwości luminescencyjne kompleksów lutetu z 5, 10, 15, 20-tetrafenyloporfiryńną oraz jej pochodnymi*, *I Ogólnopolskie Forum Chemii Nieorganicznej*, Uniwersytet Jagielloński, 06–08.12.2012, p. 105.
6. Osoby odznaczone Medalem *Bene Merentibus* w Częstochowie: prof. dr hab. Natalia Żelichowicz (WSP, 1998), Janusz Siadlak (PCz, 1999), prof. dr hab. inż. Wojciech Nowak (PCz, 2000), mgr inż. Jakub Michalik (PCz, 2005), mgr Marek Rembisz (PCz, 2005), prof. dr hab. inż. Aleksander V. Zinoviev (PCz), prof. dr hab. Ryszard Szwed (AJD, 2010), prof. dr hab. Michał Wieczorek (AJD, 2010), mgr Dorota Kopeć (AJD, 2012), mgr Bartosz Kalota (AJD, 2012). Rok ukończenia studiów magisterskich mgr. inż. Jakuba Michalika oraz mgr. Marka Rembisza jest inny od roku wręczenia im Medali – źródło: http://download.wip.pcz.pl/doc/kronika_2010.pdf.

łysania i noszenia, a ich kręgosłupy – szczególnej troski, aby rozwijały się zdrowo. Chustonoszenie zaspokaja te potrzeby. Poza tym wielką zaletą tego „środka transportu” jest fakt, że ręce mamy lub taty pozostają swobodne. Ułatwia to nie tylko przemieszczanie się z dzieckiem, ale też codzienne, domowe funkcjonowanie rodzica. A dziecku przez cały czas jest wygodnie, bezpiecznie i komfortowo. Warunkiem jest jednak odpowiedni dobór chusty i jej właściwe zawiązanie.

Jak się okazało – rodzicielstwo bliskości – modny ostatnimi czasy trend w wychowaniu jest tak naprawdę jednym z najstarszych sposobów opieki nad dzieckiem. To jakby powrót do korzeni, gdzie rodzice z rozwagą i przede wszystkim uwagą reagują na wysyłane przez dziecko sygnały, w dużej mierze kierując się własną, rodzicielską intuicją, a nie książkowymi poradami. Wspomniane przez panią Olę zasady rodzicielstwa bliskości wypływają bezpośrednio z dawnych tradycji i sposobów wychowania dzieci kształtowanych na przestrzeni wieków. Rodzicielstwa bliskości nie należy jednak mylić z rozpieszczaniem, pobłażliwością wobec dziecka czy też nadopiekuńczością. To podejście skierowane ku dziecku, przy zachowaniu zdrowego rozsądku przez rodzica. I chociaż początkowo może wydawać się to trudne, patrząc na relacje i reakcje Szymka i Anielki, obecnych podczas spotkania i wzbudzających spore zamieszanie i zainteresowanie publiczności, z mamą (panią Olą) odnosi się wrażenie, że idea wychowania w bliskości naprawdę ma sens.

Żaneta Wojtyła

DEBATA SEJMOWA JAKO GATUNEK WYPOWIEDZI

Aneta Majkowska

Przedmiotem zainteresowania uczyniłam współczesną polską debatę sejmową. Za cel postawiłam opisanie jej cech gatunkowych. Debatę sejmową, szczególnie po transformacji ustrojowej, stała się złożonym zdarzeniem komunikacyjnym. Poddanie obserwacji tego obiektu pozwoliło badać użycie języka oraz komunikację językową w jednej z istotnych przestrzeni życia publicznego i w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Podstawę materiałową stanowiły wypowiedzi posłów VI kadencji Sejmu RP. Analizie poddałam nagrane w latach 2007–2011 na płyty DVD debaty sejmowe. Nagrania zostały sporządzone przez Kancelarię Sejmu. Badaniem objęłam 50 debat sejmowych. Debaty dotyczyły ważnych wydarzeń społeczno-politycznych związanych z ochroną życia, ochroną środowiska, misjami wojskowymi, Sojuszem Północno-atlantyckim, równouprawnieniem, parytetem płci, cyfryzacją kraju itp.

Debatę sejmową służy zbliżeniu stanowisk, przekonaniu przeciwnej strony i niezdecydowanych, co do słuszności przedstawianych poglądów oraz proponowanych działań. Przez debatę należy rozumieć także sposób rozstrzygania spornych kwestii, czy przyznawanie racji określonym stanowiskom. To forma rozwiązywania konfliktów nie na drodze przemocy i przymusu, ale poprzez koncyliacje i porozumienia. Genezy debaty należy poszukiwać w źródłach: francuskim, gdzie oznacza ‘spór’, oraz angielskim, gdzie oznacza ‘dyskusję’, a pierwotnie ‘rozmowę’. Debatę jest więc sporem w dyskusji. Historia debaty sięga czasów demokracji ateńskiej, tam debaty na różnorodne tematy polityczne i prawne upowszechniano w specjalnych szkołach. W Polsce debatowania należy poszukiwać już od poł. XV w. w obradach sejmowych. Nie istniał pisany regulamin obradowania, decydowały reguły zwyczajowe wypracowane w toku wiekowej praktyki. Przez wiele dziesięcioleci, aż do 1998 r.,

Aneta Majkowska (po prawej) prezentuje swoją publikację, fot.: arch.

debate nie stanowiły interesującego obiektu badań, dopiero istotne dla ich przebiegu i w ogóle dla Sejmu RP stały się porozumienia Okrągłego Stołu.

Debatę sejmową to unormowany postanowieniami *Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej* oraz zwyczajowo zespół reguł postępowania, związany z funkcjonowaniem Sejmu RP, wskazujący jej uczestnikom, jak aktywnie działać w tej przestrzeni komunikacyjnej. To pewien ukształtowany historycznie i kulturowo sposób językowego komunikowania się oparty na etykietce sejmowej (*Zasadach Etyki Poselskiej* oraz sejmowych regułach grzeczności), dzięki któremu poznajemy polską kulturę i komunikację w Sejmie RP.

Debatę sejmową składa się z trzech segmentów: wypowiedzi inicjalnej (sprawozdanie, czytanie projektu ustawy, informacja rządu, wniosek), dyskusji (oświadczenia, pytania poselskie, sprostowania, odniesienia do oświadczeń i pytań poselskich) – główna część debaty oraz głosowania –

dr hab. Aneta Majkowska (absolwentka częstochowskiej polonistyki 1994 r., doktorat Uniwersytet Łódzki 1998 r., – habilitacja Uniwersytet Opolski 2012 r.) jest autorką i współautorką sześciu monografii naukowych: „Polszczyzna mówiona mieszkańców Częstochowy”, Częstochowa 2000, „Struktura składniowa grupy nominalnej współczesnej polszczyzny oficjalnej i nieoficjalnej”, Kraków 2007, „Debatę sejmową jako gatunek wypowiedzi”, Opole 2012, „Wybór tekstów polszczyzny mówionej mieszkańców Częstochowy”, Częstochowa 2004, „Komunikacja werbalna w aglomeracji miejskiej”, Częstochowa 2008, „Źródła do dziejów języka polskiego w rękopiśmiennych zbiorach Jasnej Góry”, Warszawa 2011 oraz ponad pięćdziesięciu artykułów naukowych w czasopismach: zagranicznych (Usti nad Labą), ogólnopolskich („Poradnik Językowy”, „Prace Filologiczne”, „Językoznawstwo”), regionalnych („Ziemia Częstochowska”, „Rocznik Wieluński”) oraz w tomach pokonferencyjnych (np. Bydgoszcz, Lublin, Białystok, Łomża, Ostrołęka). W działalności naukowej widoczne są cztery nurty badawcze: 1. Współczesna polszczyzna mówiona, 2. Językoznawstwo statystyczne, 3. Językoznawstwo w kontekście kulturowym oraz 4. Genologia lingwistyczna. Ukończyła logopedię w Uniwersytecie Gdańskim (1996 r.), stąd jej zainteresowania naukowe i praktyczne dotyczą także afazji u dzieci i osób dorosłych.

wypowiedzi finalne. Struktura i przebieg debaty sejmowej są oparte na *Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej*, dla którego podstawą jest *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*.

UZUALNY WZORZEC STRUKTURALNY DEBATY SEJMOWEJ:

I. [Delimitator początku debaty sejmowej]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Przystępujemy do rozpatrzenia punktu [numer] porządku dziennego: czytanie projektu ustawy/sprawozdanie/informacja/wniosek na temat [temat].*

[Zapowiedź komponentu poprzedzającego debatę sejmową]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Proszę o zabranie głosu [imię, nazwisko posła, frakcja] w celu przedstawienia sprawozdania/czytania projektu ustawy/informacji/wniosku.*

[Wypowiedzi inicjalne]:

[Sprawozdanie]/[Czytanie projektu ustawy (uchwały)]/
[Informacja]/[Wniosek]

II. [Zapowiedź dyskusji]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Sejm ustalił, że w dyskusji nad tym punktem porządku dziennego wysłucha (n) minutowych oświadczeń w imieniu klubów i (n) minutowych oświadczeń w imieniu kół.*

[Dyskusja – główna część debaty sejmowej]

[Delimitator początku dyskusji]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Otwieram dyskusję.*

[Zapowiedź oświadczeń klubów i kół poselskich]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Proszę o zabranie głosu [imię, nazwisko posła, frakcja] w celu przedstawienia oświadczenia.*

[Oświadczenia klubów i kół poselskich]

[Zapowiedź pytania poselskiego]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Przechodzimy do pytań. Jest (n) osób zapisanych. Czy są jeszcze zgłoszenia? Nie widzę. Zamykam listę. Ustalam czas na (n) minut. Proszę pana posła [imię, nazwisko posła oraz frakcja] o zadanie pytania/Jako pierwszy pytanie zadaje pan poseł [imię, nazwisko posła oraz frakcja].*

[Pytanie poselskie]

[Zapowiedź sprostowania]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Do sprostowań zgłosiło się (n) osób. Ustalam czas na (n) minut. Proszę o zabranie głosu pana posła [imię, nazwisko posła oraz frakcja] w celu sprostowania.*

[Sprostowanie]

[Zapowiedź odniesienia do oświadczeń i pytań poselskich]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Proszę o zabranie głosu [imię, nazwisko posła wnioskodawcy/sprawozdawcy/przedstawiciela Rady Ministrów, frakcja] w celu odniesienia do oświadczeń.*

[Odniesienie do oświadczeń i/lub pytań poselskich]

[Delimitator końca dyskusji]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Zamykam dyskusję.*

III. [Zapowiedź głosowania]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *W związku z tym, że zgłoszono wniosek o odrzucenie projektu ustawy, odbędzie się głosowanie /Wyznaczam czas głosowania na jutro w bloku głosowań.*

[Głosowanie]

[Delimitator początku głosowania]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Przystępujemy do głosowania nad [numer] punktem porządku dziennego [numer] posiedzenia Sejmu.*

[Głosowanie jawne przez:]

– podniesienie ręki przy równoczesnym wykorzystaniu urządzenia do liczenia głosów;

– użycie kart do głosowania podpisanych imieniem i nazwiskiem posła – głosowanie imienne)

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Ogłaszam wynik głosowania.*

[Delimitator końca głosowania]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Dziękuję za udział w głosowaniu.*

[Delimitator końca debaty sejmowej]

Marszałek/Wicemarszałkowie: *Zamykam punkt [numer] porządku dziennego [numer] posiedzenia Sejmu/Dziękuję paniom i panom posłom za udział w debacie.*

Wzorzec gatunkowy debaty sejmowej reprezentuje fragment rzeczywistości językowej zarówno w perspektywie statycznej, jako zespół cech, jak i dynamicznej, jako zespół reguł postępowania. Cechy gatunkowe debaty sejmowej można ująć, odwołując się do analizy dyskursu, w trzy wymiary: pragmatyczny (aspekt sytuacyjny, funkcyjny, kulturowy), strukturalny i poznawczy.

W wymiarze pragmatycznym debata sejmowa to złożony gatunek, na który składają się w jej aspekcie sytuacyjnym wypowiedzi związane z funkcjonowaniem Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Uczestnikami debat sejmowych są: Marszałek Sejmu, posłowie (obligatoryjnie) oraz przedstawiciele instytucji i organów władzy państwowej (fakultatywnie). Przewodzącym w debacie sejmowej jest Marszałek Sejmu. Obowiązki Marszałka Sejmu (w jego zastępstwie wicemarszałków) i zakres jego działania są bardzo ściśle określone prawnie w *Regulaminie Sejmu RP*. Do obowiązków Marszałka Sejmu podczas debaty należy przewodniczenie, kontrola czasu i linii tematycznej debaty oraz czuwanie nad przestrzeganiem zachowania w sali posiedzeń porządku i pożądanego ładu. Marszałek ma obowiązek zwracać uwagę, sformułowaniem „do rzeczy”, posłom, którzy podczas swoich wystąpień w debacie odbiegają od przedmiotu dyskusji i nie przestrzegają wyznaczonego czasu, np.

Panie pośle, bo wyłączę panu mikrofon natychmiast za niebawale chamstwo; Proszę państwa, 60 sekund mija w momencie, kiedy się włącza pikanie. Zgadzam się, o 5 sekund mogę przedłużyć. Proszę nie nadużywać regulaminu; Pan nie rozumie najwyraźniej, co to jest jedno zdanie; Proszę zejść z trybuny. Czas minął. Ponieważ wyczerpała pani czas, to pani problem. Dziękuję pani; To może pan wyjdzie na

korytarz i tam pana posłuchają. Proszę zejść z trybuny; Proszę zejść z trybuny. Panie pośle, prosilbym, żeby pan sobie darował te przysłowia, tylko przestrzegał regulaminu. Miał pan 60 sekund i tyle pan mówił, dziękuję, wystarczy. O czym mamy dyskutować? Wicemarszałek SN włącza mikrofon (83./8.)

Uprawnienia Marszałka Sejmu wpływają na rozwój sytuacji komunikacyjnej w sali posiedzeń podczas debaty. Marszałek odpowiednio reaguje, blokując niepożądane zachowania, także werbalne, oraz czuwa nad spójnością i przejrzystością wywodu w dyskusji. Marszałek Sejmu zachowuje podczas debaty bezstronność, obiektywizm i neutralność polityczną, na równych zasadach traktuje kluby i koła poselskie, nie faworyzuje tych, które go poparły.

Nadawcą w debacie sejmowej jest poseł, który jest przedstawicielem społeczeństwa w Sejmie RP, wybranym w wyborach demokratycznych. Poseł nie jest związany prawnie zobowiązaniami w stosunku do wyborców, jednak z etycznego punktu widzenia powinien starać się wywiązywać z obietnic wyborczych. Obowiązuje go obecność i czynny udział w posiedzeniach Sejmu i w debatach sejmowych. Poseł reprezentuje swoich wyborców oraz swoje ugrupowanie polityczne, zabierając głos w debatach sejmowych. Każdy poseł może zabrać głos w debacie zgodnie z rozporządzeniami zawartymi w *Regulaminie Sejmu RP*.

Zabierającym głos w debacie sejmowej jest także przedstawiciel instytucji i organów władzy państwowej: Premier Rady Ministrów, Minister Rządu RP, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, przedstawiciel Krajowej Rady Sądownictwa, Prezes Narodowego Banku Polskiego, przedstawiciel Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz przedstawiciele instytucji państwowych. Do ich obowiązków należy składanie na posiedzeniu Sejmu okresowych sprawozdań z aktualnej działalności. Nad przyjęciem sprawozdań z działalności odbywają się debaty poselskie.

Odbiorcami w debacie sejmowej są jej inni uczestnicy oraz postronna publiczność. Uczestnicy debaty tworzą społeczność dyskursywną, czyli wspólnotę ideowo-kulturową zbudowaną na określonej wizji świata. Sytuacja nadawczo-odbiorcza w debacie sejmowej ma charakter bezpośredni. W toku debaty zachodzi faktyczna współobecność w przestrzeni i czasie jej uczestników.

Uczestnicy debaty sejmowej reprezentują wspólną bazę kulturową, czyli podlegają ogólnym normom i wartościom wspólnie podzielanym. Wspólna baza kulturowa to ogólne normy i wartości podzielane przez wszystkich przedstawicieli danej kultury. Są: zdroworozsądkowe, niekwestionowane i nieideologiczne. Wspólna wiedza kulturowa jest podstawą wszelkiej wiedzy wewnątrzgrupowej i międzygrupowej. Uczestników debaty różni natomiast modele mentalne oparte na osobistych doświadczeniach, na pamięci epizodycznej. Reprezentacje mentalne akceptowane społecznie stanowią reprezentacje społeczne. Składają się na nie:

przekonania, postawy, ideologie, przekonania podzielane przez grupę.

Czas trwania debaty ustala Sejm na początku kadencji i ewentualnie koryguje w jej trakcie. Brane są pod uwagę trzy rodzaje debat sejmowych: długa, średnia i krótka. Czas dla debaty długiej wynosi 360 minut, dla średniej – 240, a dla krótkiej – 120 minut. Osoby uprawnione do uczestnictwa w debacie biorą wówczas udział w bezpośredniej wymianie poglądów. Czas wystąpień to określony regulaminowo lub zwyczajowo limit czasowy pozostawiony do dyspozycji zabierającego głos na forum podczas debaty. W polskim systemie prawnym dopuszczalne czasy trwania wystąpień poselskich oraz wystąpień innych osób podczas debat określone są w *Regulaminie Sejmu RP*. Ograniczona jest także liczba wystąpień, ponieważ w debacie nad daną sprawą poseł może zabrać głos tylko dwa razy. Powtórne przemówienie posła w tej samej sprawie nie może trwać dłużej niż pięć minut. O przedłużeniu czasu przemówienia lub o udzieleniu posłowi głosu decyduje Marszałek, który zazwyczaj grzecznościowo zezwala na trzypięciominutowe przedłużenie wystąpienia, ale nie dłuższe. Marszałek Sejmu może określić jednakowy dla wszystkich posłów limit czasowy przysługujący posłowi na zadanie pytań. Czas każdej wypowiedzi jest mierzony, a o jego końcu poseł jest informowany sygnałem dźwiękowym.

Debata zajmuje jedno z czołowych miejsc w przestrzeni komunikacyjnej Sejmu. W aspekcie funkcyjnym wpływa na rozwój procedury ustawodawczej (legislację, czyli uchwalanie ustaw i uchwał) oraz na prace Rządu RP. Jest miejscem, gdzie ugrupowania polityczne prezentują swoje poglądy polityczne i zajmowane stanowiska w danej sprawie.

W aspekcie kulturowym debacie sejmowej są przypisane określone akty grzeczności oparte na *Zasadach etyki poselskiej* oraz zasadach językowego *savoir-vivre'u*. Przestrzeganie lub nie zasad etykiety sejmowej wpływa na sposób budowania tekstów i przystosowania ich form do sytuacji komunikacyjnej. Wypowiedziom inicjalnym przysługują akty grzeczności polegające głównie na okazywaniu szacunku jej uczestnikom w tym obszarze komunikacyjnym, np.

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie! Bardzo się cieszę, że po raz kolejny możemy rozmawiać w sali sejmowej na temat naszej misji afgańskiej [...] (56./25.).

W dyskusji dochodzi do naruszania zasad etykiety sejmowej. Dominują tu wypowiedzi, które są świadectwem wzajemnych relacji między uczestnikami debaty. Znaczna ich część jest nastawiona na przeciwnika politycznego. Przejawia się to w okazywaniu braku szacunku, etykietowaniu, obrażaniu, dyskredytowaniu, a nawet w agresji językowej w stosunku do innych uczestników dyskusji, np.

Co dzisiaj myślą młodzi ludzie? W przeciwieństwie do posła G., który jest młodym człowiekiem, ale chyba rozgłośnią toruńska przyćmiła mu umysł, młodzi ludzie dzisiaj chcą

myśleć o przyszłości; Łże beczelnie. Pan kłamie, kłamie i jeszcze raz kłamie. Bezczelne łgarstwo, panie pośle; niech nie opuszcza ciebie twoja siostra Pogarda/dla szpiclów katów tchórzy – oni wygrażą/pójdą na twój pogrzeb i z ulgą rzucą grude/a kronikarz napisze twój uladzony życiorys; płatni zdrajcy, pacholki Rosji; jazgot medialny; marksistowska dialektyka; złe drzewo rodzi złe owoce; tak to czasami można odebrać – to państwowy i do tego nieprofesjonalny kabaret [...] (58./14.).

W wymiarze strukturalnym debata sejmowa to złożone wydarzenie komunikacyjne wewnętrznie spójne, z hierarchizacją poszczególnych, logicznie skomponowanych elementów. Strukturę formalną debaty sejmowej stanowi segmentacja wertykalna oraz horyzontalna (dyspozycja). Na segmentację wertykalną składają się segmenty: informacyjny, argumentacyjny i perswazyjny, a na horyzontalną: wstęp (wypowiedź inicjalna), centrum (dyskusja) i zakończenie (głosowanie).

Segment informacyjny w wypowiedzi inicjalnej stanowi informacja projektująca i/lub informacja sprawozdawcza, natomiast w dyskusji powiadomienie oraz poszukiwanie informacji. Wyznacznikami językowymi informacji w wypowiedzi inicjalnej są czasownikowe nazwy mówienia typu *informuję, stwierdzam, zapoznaje, uświadamiam, przypominam, podkreślam* itp. Intencja informowania jest zawarta w jednostkach wyrażających pewność, niepewność, wątpliwość, przypuszczenie, wykluczenie. W dyskusji jej większą część stanowi poszukiwanie informacji, które z reguły ma charakter sugestii, polegającej na zadawaniu pytań. Informacja w debacie sejmowej ma charakter ewoluujący. Od rzetelnie przedstawionej informacji w wypowiedzi inicjalnej do sugestii w dyskusji, gdzie pod pozorem poszukiwania informacji nadawca sugeruje rozmaite skojarzenia, założenia, ukierunkowuje i wzbudza zainteresowanie odbiorcy zgodnie ze swoimi oczekiwaniami.

Segment argumentacyjny jest w debacie sejmowej zróżnicowany. Wypowiedzi inicjalne cechuje argumentacja rzeczowa polegająca na eksplikacji (wyjaśnianiu), natomiast dyskusję – argumentacja oparta na ewaluacji (ocenie). Eksplikacji służy przytaczanie argumentów politycznych lub pragmatycznych. Treści uznawane za prawdziwe w rezultacie procesu eksplikacji stają się wnioskami, np. *Wspólnie uznaliśmy, iż nie można dopuścić do odrodzenia się reżimu talibów, niosłoby to bowiem poważne zagrożenia dla bezpieczeństwa światowego, a bezpieczeństwo w dzisiejszych czasach jest jednym wielkim ogólnoświatowym systemem naczyń połączonych, i w tym systemie funkcjonuje także Polska (56./25.).*

Natomiast ewaluacja polega na odpowiednim doborze technik argumentacji. W dyskusji można wskazać między innymi na takie techniki argumentacji, jak:

- autorytet, np. *Czy znamy słowa, które skierował do nas Jan Paweł II, i czy znamy jego stanowisko na temat aborcji, na temat poszanowania życia? Może przytoczę*

dwie wypowiedzi Jana Pawła II: Bezwarunkowe poszanowanie prawa do życia osoby ludzkiej, już poczętej, a jeszcze nienarodzonej, jest jednym z fundamentów, na których opiera się każde cywilizowane społeczeństwo. Nie trzeba powoływać się na zasadę wiary chrześcijańskiej, by zrozumieć te podstawowe prawdy. [...] (95./32.);

- intertekstualne sygnały, np. *Tym razem będzie Adam Asnyk: **Mieście nadzieję! Nie tę lichą, marną. Mieście nadzieję** [...]; I moje życzenie: nie chciałbym w trzecim czytaniu z tego miejsca zadedykować państwu fragmentu Cypriana Norwida: **Ciesz się, późny wnuku!.../ Jęknęły – głuche kamienie:/ Ideal – sięgnął bruku (58./14.);***
- ironia, np. [...] *to jest po prostu kompletna nieumiejętność, branie się przez piłkarzy do rządzenia krajem [Oklaski]; No i rzeczywiście mamy aktywną politykę składającą się z szeregu porażek (53./28.);*
- podawanie przykładu, np. *Szanowni państwo, po mieście po przebytej operacji mój wnuczek zmarł. Nie miałem ja ani moje dzieci chwili wątpliwości, że nasza decyzja była prawidłowa, ona nie mogła być inna. Mam na cmentarzu grób tego wnuczka, gdzie mogę pójść, zapalić świeczkę i pobyć z nim. To są moje osobiste przeżycia (95./32.);*
- żart, np. *Co do projektu o likwidacji Instytutu Pamięci Narodowej, to trudno się wypowiadać. Gdybyśmy rozmawiali o likwidacji Sojuszu Lewicy Demokratycznej, o, wtedy chętnie bym się włączył w tę dyskusję, z entuzjazmem [Wesołość w sali] (58./14.) itp.*

Segment perswazyjny wyraźnie zaznacza się w debacie sejmowej. W wypowiedziach inicjalnych obserwujemy silne oddziaływanie nadawcy głównie na uczucia i wolę odbiorców. Celem jest pozyskanie przez autora wypowiedzi zaufania i poparcia odbiorców, co w konsekwencji skutkuje uzyskaniem w głosowaniu wymaganej większości. Wypowiedzi te mają charakter perswazyjny, odwołują się do metody wypuklania tematu podstawowego (amplifikacji). Amplifikacji służą głównie powtórzenia: apostrof, imperatywów, synonimów, ciągów enumeracyjnych itp., np. *W tym sensie nasze zaangażowanie w Afganistanie jest równocześnie inwestycją w nasze, tu w Polsce, bezpieczeństwo narodowe. To nasze zaangażowanie w misję afgańską przynosi już zresztą pierwsze efekty (56./25.).*

W dyskusji zabiegi perswazyjne opierają się przede wszystkim na retorycznej aksjologizacji. Dotyczą ocen moralnych i pragmatycznych. W wypowiedziach posłów spotykamy wyrazy wartościujące już same w sobie lub dopiero w kontekście nabierające tej właściwości, np. *Wypadałoby zapytać rozdzierających dziś szaty przedstawicieli Lewicy, czy wysyłając naszych żołnierzy do obu tych państw, przewidzieli koszty obu tych operacji i możliwości ich wykonania (56./25.).*

Na dyspozycję debaty sejmowej składają się delimitatory: początku i końca oraz trzy segmenty: wstępny –

wypowiedź inicjalna w debacie sejmowej; centralny – dyskusja; końcowy – głosowanie.

Segment wstępny debaty sejmowej stanowi wypowiedź inicjalna, którą może być: sprawozdanie, czytanie projektu ustawy (uchwały), informacja rządu lub wniosek o wotum nieufności. Wypowiedź inicjalna jest wyraźnie oddzielona od kolejnego segmentu – dyskusji delimitatorami początku i końca. Są to sejmowe formuły rytualne powitań i pożegnań: *Szanowny Panie Marszałku! Szanowni Państwo Posłowie! Wysoka Izbo! Dziękuję Paniom Posłankom i Panom Posłom za uwagę.* Na strukturę wypowiedzi inicjalnej składają się także trzy segmenty: wstępny – wskazanie nadawcy oraz tematu debaty; centralny – argumentacja (eksplikacja, uzasadnienie); końcowy – apel o poparcie. W pierwszym segmencie nadawca wypowiedzi informuje, w czym imieniu przemawia oraz w jakiej formie i czego dotyczy wypowiedź. Drugi segment – centralny zawiera eksplikację (uzasadnienie) wypowiedzi. Trzeci segment to prośba i apel do posłów o poparcie w głosowaniu.

Segment centralny debaty sejmowej stanowi dyskusja. Składają się na nią mniejsze części: oświadczenia klubów i kół poselskich, pytania poselskie, sprostowania, odniesienia do oświadczeń i/lub pytań poselskich w dyskusji. Obligatoryjne w dyskusji są oświadczenia klubów i kół poselskich, natomiast pozostałe segmenty są fakultatywne. Każdy z segmentów jest ograniczony formułą początku i końca, na które składają się, podobnie jak w wypowiedzi inicjalnej – rytualne formuły powitań i pożegnań.

Segment końcowy debaty sejmowej stanowi głosowanie. Głosowanie to jedna z technik podejmowania decyzji, polegająca na opowiedzeniu się uczestników debaty za jednym z proponowanych rozstrzygnięć lub na powstrzymaniu się od tego. Głosowanie ma swoje delimitatory początku i końca oraz składa się z aktu głosowania i aktu informowania o wyniku.

Deбата sejmowa to mówiony gatunek wypowiedzi. Elementy audialne: intonacja oraz pauzy dzielą debatę na segmenty i subsegmenty. Intonacja jest składnikiem obligatoryjnym, wraz ze strukturą segmentalną współtworzy wypowiedź. Polega na zmianach wysokości tonu w trakcie jego wypowiadania. Różnice przebiegu melodycznego (intonacyjnego) są wskaźnikami różnic semantycznych między wypowiedziami w debacie. Część inicjalna w debacie to wypowiedź mówiona, pierwotnie zapisana i odczytywana na forum Sejmu. Segmentowana jest intonacją opadającą oraz pauzami logicznymi. Oznacza to, że nie zawiera szczególnych wyróżnień. Dyskusja posiada intonację wznoszącą, czyli charakteryzuje się podwyższeniem tonu ostatniej poakcentowej sylaby wypowiedzi. Pauza podobnie jak intonacja pełni funkcje delimitacyjne. W wypowiedzi inicjalnej można wskazać pauzy logiczne, ponieważ usuwają dwuznaczności we właściwej strukturze segmentalnej. W dyskusji częściej pojawiają się pauzy ematywne wypełnione różnego rodzaju materiałem dźwiękowym i leksykalnym.

Debatę charakteryzuje również polikodowość, obok

komunikacji werbalnej istotną rolę odgrywa komunikacja parawerbalna (akcent, intonacja) i niewerbalna (gesty, mimika). W wypowiedzi inicjalnej nadawca posługuje się gestami, które można określić jako gesty intencjonalne. Służą *eksplicite* eksplikacji, obrazowemu wyjaśnianiu pojęć, podkreślaniu myśli, uzupełnianiu, wspierają funkcję informacyjną. Są to gesty typu *stukanie w blat mównicy, ruchy dłonią w bok*, np.

Fot.: 1.

Wypadałoby zapytać rozdzielających dziś szaty przedstawicieli Lewicy, czy wysyłając naszych żołnierzy do obu tych państw, przewidzieli koszty obu tych operacji i możliwości ich wykonania. Jakież były ich kalkulacje (Fot. 1.) co zawiodło, że nie potrafiono skutecznie zakończyć misji w Iraku i przewidzieć rozwoju sytuacji w Afganistanie? To dopiero rządy Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego (Fot. 2.) spowodowały...

Fot.: 2.

*(Głos z sali: Ooo! No nie.)
(Posel Anna Zalewska: Jeszcze sztandar czerwony!)*

Fot.: 3.

...że godnie wyszliśmy z Iraku, w poczuciu dobrze wypełnionych zadań. Swoją postawą uzyskaliśmy uznanie naszych sojuszników, którzy wysoko ocenili wartość naszego (Fot. 3.) stabilizacyjnego wkładu (56./25.).

Fot.: 4.

W dyskusji gesty służą wyrażaniu emocji. Wspierają polemikę, najczęściej trwają przez całą dłuższą wypowiedź lub zamykają niczym klamra jej część. Są to gesty typu *ostre cięcia ręką powietrza, uciśnięcie audytorium, gesty wylizania, gest ściągnięcia i zakładania okularów itp.*, np.

Fot.: 5.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Panie Ministrze! Myślę, że na barkach parlamentarzystów i rządu spoczywa jedno ważne

Fot.: 6.

Fot.: 7.

Fot.: 8.

zadanie: budowanie prestiżu Polski przez to, że do zrozumienia, że jesteśmy sojusznikiem wiarygodnym i odpowiedzialnym (Fot. 4.). Niestety niektóre wypowiedzi posłów (Fot. 5.) nie stwarzają takiej możliwości (Fot. 6.) i do budowaniu prestiżu (Fot. 7.), a wręcz uważam, że zbyt emocjonalne wypowiedzi (Fot. 8.) ściągają na naszych obywateli swego rodzaju niebezpieczeństwo (56./25.).

W wymiarze poznawczym debaty sejmowej pro-gresja tematyczna jest oparta na strukturze argumentacyjnej. Dominują tematy związane z pracami w Sejmie, np. *edukacja kulturalna, technologie informatyczne, kryzys gospodarczy, PKW Afganistan* oraz oparte na ideach, w których posłowie wyrażają swoje stanowiska, np. *ochrona życia i zdrowia człowieka, walka z terroryzmem, Sojusz Północnoatlantycki, równouprawnienie płci, cyfryzacja kraju* itp.

Debata sejmowa mieści w sobie wartościujące rozumienie, ujmowanie i przedstawianie świata. Jest czynnikiem formotwórczym, kategorią aksjologiczną i poznawczą. To konwencja kulturowo-językowa, która jest kluczem do poznania kultury sejmowej, a tym samym fragmentu kultury społeczeństwa polskiego.

KONIEC ŚWIATA... I CO DALEJ?

Adam Regiewicz

Nie ma dekady, aby nie objawiła się w kulturze refleksja nad końcem świata, można nawet odnieść wrażenie, że żyjemy dziś w momencie permanentnego rozpadu. Kolejne daty końca świata wyznaczane przez eschatologiczne wizje, nowe ruchy religijne, czy wreszcie media wywołały w naszej cywilizacji wrażenie niepokoju, pustki i bezsensu. Zwycięstwo cywilizacji technicznej, destrukcja dawnych koncepcji, wartości, sił, wiary i porządku, rozwój liberalizmu i demokracji to tylko niektóre czynniki powodujące załamanie się struktur społecznych czy intelektualnych. Niemal z każdego zakątka słyszy się o krańcowości literatury, historii, filozofii czy nauki. Codzienności towarzyszy przekonanie o schyłkowości czasów, kultury, które generuje zagadnienia związane z rozpadem, zagrożeniem dotychczasowego porządku, kresem czy eschatologią. Kolejne prorocтва milenijne, zapowiadane katastrofy kosmiczne i ekologiczne wyznaczają w kalendarzach pewne jej daty. Ostatnią z nich jest ogłoszona na podstawie kalendarza Majów oraz zabaw numerologicznych data 21 grudnia 2012 r. Niezwykła zapowiedź końca „wszystkiego” stała się dla organizatorów konferencji „Koniec świata i co dalej? O tożsamości, chrześcijaństwie, cywilizacji europejskiej, paradygmacie krańcowości i nowego początku” pretekstem do rozważań nad problematyką schyłkowości i krańcowości, które dotyczą naszą cywilizację.

Z jednej strony trwa nieustający dyskurs o charakterze kosmologiczno-astronomicznym proponujący coraz to inne scenariusze „ostatecznego rozwiązania” świata, z drugiej zaś słychać głosy proroków wieszczących o końcu rozumu, nauki, poznania, cywilizacji, kultury, człowieka, śmierci sztuki, filozofii, historii, autora, całości... Tym samym zagadnienie krańcowości wpisuje się w antropologiczny topos końca świata, rozumiany jako pewnego typu konstrukcja myślowa, idea, ukazująca człowieka i jego rzeczywistość w perspektywie celu, kierunku, w którym zmierza on sam, ale i historia, kultura, cywilizacja. To nieustanne mierzenie się

Uczestnicy konferencji „Koniec świata i co dalej?”,
fot.: arch.

człowieka z końcem jest próbą akceptowania własnej skończoności wobec nieskończoności. W przywoływaniu kwestii końca wszystkich rzeczy kryje się ukryte pragnienie widoku świata jako ciągłego, świata trwałych, nieprzemijających wartości. Jak pisze Leszek Kołakowski w *Obecności mitu*, to co minione, przechowuje się w tym, co trwa; inaczej mówiąc za filozofem, krańcowi podlega tylko jedna widoczna warstwa świata, koniec nie dotyka tej głębszej, odpornej na ruinę. Czym zatem byłby koniec, jak nie zmianą tej zewnętrznej formy istnienia?

Przywołana tu romantyczna historiozofia jest tylko jedną z możliwości interpretowania współczesnych zjawisk cywilizacyjnych, które wydają się przypominać Deleuze'owski model historii jako kłacza, który nie ma wyraźnego celu, a tym samym nie zakłada końca jej biegu. Ukazuje on niezakończoność, otwartość historii, która wciąż się staje, niczego nie kończy, czego wyrazem może być Heraklitowska metafora rzeki. Wydarzenia, które przychodzą, dzielą jedynie czas na odcinki, wyznaczają nowe kierunki, otwierają możliwości rozwoju, tym samym definiują zjawisko końca w perspektywie nieustannego początku.

Zaczynać od końca to niezwykle pomysł na układanie sobie świata. W perspektywie chrześcijańskiej, którą organizatorzy przyjmują w konstruowaniu tego dyskursu, właśnie koniec staje się początkiem; śmierć, zwana przez pierwszych chrześcijan *dies natalis* – dniem narodzin, wyznacza rytm życia i nowe rozumienie czasu. W swej istocie „koniec” wpisuje się w porządek religijny, transcendentny, wykraczając poza doczesne wymiary istnienia. Krańcowość ludzkiego istnienia zawsze stawia teraźniejszość w pewnym podejrzeniu, otwierając ją niejako na rzeczywistość nadmysłową. Człowiek w sytuacji końca chce wracać do początku, pragnie otwierać to, co wydaje mu się zamknięte. Dlatego tylko pozornie „koniec wieńczy dzieło”, bowiem splata się z początkiem w sposób nierozłączny. Koniec aktu kreacji staje się początkiem lektury, koniec jednej lektury jest zawsze wezwaniem do ponownego czytania – w tym sensie bez końca można opowiadać tę samą historię, która w kolejnych odczytaniach jawi się inną. Podobnie z życiem, które nigdy nie jest raz opowiedziane, ale staje się zbiorem nieskończonych dyskursów toczących się choćby w pamięci bliskich, ale przede wszystkim w relacji z Bogiem.

Przywołany powyżej kontekst religijny nie jest przypadkowy, bowiem w pytaniu o koniec i nowy początek musi pojawić się ta perspektywa (przynajmniej w postaci pytania). Ta refleksja, z ducha postsekularna, jest o tyle zasadna, iż ukazuje korespondencję paradygmatu krańcowości z całkowitą sekularyzacją i desakralizacją religii. Warto zauważyć, że przekonaniu o kresie *homo sapiens*, o jego graniczności (ciała, umysłu, woli), niemożności przekraczania swoich ograniczeń towarzyszył bardzo silny w ostatnich latach proces demokratyzowania ducha, zeświecczenia, wywłaszczania metafizyki itp. Idąc dalej, można dziś zaobserwować procesy nie tylko sekularyzacji czy prywatyzacji religii, ale wręcz deprecjonowanie jej jako światopoglądu czy perspektywy, którą się zakłada. Niejednokrotnie przyjęcie postawy chrześcijańskiej wiąże się z oskarżeniami o niedojrzałość czy słabość metodologiczną. Może się zatem wydawać, że świat chrześcijański, rozumiany tu jako Zachód chrześcijański, nie jest w stanie wyznaczać nowych kierunków rozwoju myśli, ale to raczej powolna agonía starego świata. Przecież przyglądając się kulturze europejskiej można odnieść wrażenie, że skończył się określony i charakterystyczny dla Europy styl życia chrześcijańskiego. Chrześcijaństwo straciło siłę scalania narodów, jednoczenia społeczeństw w imię wspólnej idei, stało się jednym z wielu głosów w ponowoczesnym polifonicznym, wielokulturowym świecie, który równoważony jest przez głosy mu przeciwne. Co za tym idzie, przyjmując perspektywę Jana Pawła II, który mówił,

że dobrze przeżyta wiara daje swoje odzwierciedlenie w kulturze, można pytać, czy mamy do czynienia z końcem tejże cywilizacji europejskiej, podtrzymywanej przez chrześcijaństwo?

W tym kontekście warto przywołać refleksję niemieckiego teologa Paula Pilicha, który pisał, że niepokój wzrasta, gdy upadają cywilizacje, dowodząc, że w dziejach świata były trzy takie okresy: pod koniec ery starożytnej, pod koniec średniowiecza i obecnie. Za każdym razem koniec pewnej cywilizacji wiązał się z celebrowaniem postawy antropocentrycznej (XV/XVI wiek), hedonistycznej (III/IV), czy materialistyczno-konsumenckiej, jaka obowiązuje współcześnie. Czy zatem jesteśmy świadkami upadku naszej cywilizacji euroatlantycznej? Z pewnością wiele sygnałów zdaje się potwierdzać tę przykrą prawdę: europejskich naukowców raczej nie zaprasza się na konferencje światowe wyznaczające nowe kierunki, demografia w sposób nieubłagany egzekwuje to, co na poziomie idei widać gołym okiem. W tym miejscu nasuwa się pytanie o tożsamość Europy, której korzenie sięgają greckiej, rzymskiej i judeochrześcijańskiej tradycji, o czym wydaje się w ostatnich dekadach zapominać. Można zatem zadać pytanie, czy jesteśmy świadkami końca chrześcijaństwa, co głosi ponowoczesny świat, rozumianego jako zbiór religii odnoszących się do osoby Jezusa Chrystusa? Czy Jezus Chrystus stał się bankrutem XXI wieku? A może to raczej początek zupełnie nowej drogi, którą wyznaczają chociażby zwolennicy Radykalnej Ortodoksji na nowo odczytujący myśl ewangeliczną, pisma św. Pawła, widząc w nich zarzewie nowego Ducha na kolejne tysiąclecie.

Czym zatem byłby koniec? W rozumieniu kulturoznawczym momentem koniecznym do ponownego rozpoczęcia historii, powrotem do stanu pierwotnej szczęśliwości. Jak pokazuje to antropologia kulturowa, myśl o końcu jest czynnikiem regulującym relacje społeczne, konstruującym praktyki kulturowe. W duchu judeochrześcijańskim koniec – rozumiany albo eschatologicznie albo egzystencjalnie – jest przejściem do innego wymiaru, zmianą statusu. W podobny sposób wydaje się myśleć literaturoznawstwo, czyniąc z lektury rzecz nigdy niedokończoną, zawsze otwartą, rozgrzebaną. Czyż bowiem zamknięcie książki (egzystencja) zmienia jej treść lub znaczenie, czyż książka po lekturze nie pozostaje tą samą książką, choć może jej status materialny ucierpiał w wyniku lektury? Koniec zatem wydaje się rzeczywistością transgraniczną, rodzajem „placu w budowie”, na którym coraz częściej nieobecny jest „główny Architekt”. Czy przyjdzie nam zatem podzielić los mieszkańców Babel?

AJD: BEZPIECZEŃSTWO NA NAJWYŻSZYM POZIOMIE

KONCERT CHARYTATYWNY NA RZECZ OSÓB UPOŚLEDZONYCH

SYMPOZJUM PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

TOŻSAMOŚĆ A STEREOTYPY. ŻYDZI I POLACY

KONIEC ŚWIATA... I CO DALEJ?

JiD Nowości Wydawnictwa

